

F-171

1987

ISSN 0206-2674

საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროს
ბრძანებათა და ინსტრუქციათა

კ რ მ ბ უ ლ ი

6

С Б О Р Н И К

ПРИКАЗОВ И ИНСТРУКЦИЙ МИНИСТЕРСТВА
ПРОСВЕЩЕНИЯ ГРУЗИНСКОЙ ССР

ISSN 0206-2674

საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროს
ბრძანებათა და ინსტრუქციათა

კ რ ე ბ უ ლ ი

6

ს ბ ო რ ნ ი კ

ПРИКАЗОВ И ИНСТРУКЦИЙ МИНИСТЕРСТВА
ПРОСВЕЩЕНИЯ ГРУЗИНСКОЙ ССР

თბილისი — 1987 — ТБИЛИСИ

რედაქტორი ზ. ალადაშვილი

РЕДАКТОР З. АЛАДАШВИЛИ

ტექნედაქტორი ბ. ბაკურაძე
Техредактор А. БАКУРАДЗЕ

კორექტორები: ლ. დოლიძე,
ბ. ღვალისვილი

Корректоры: Л. ДОЛИДЗЕ,
Б. ДВАЛИШВИЛИ

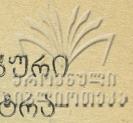
გადაეცა ასაწყობად 6.04.-87 წ.; ხელმოწერილია დასაბეჭდად 27.05.-87 წ.;
ანაწყობის ზომა 6 $\frac{1}{4}$ ×9; ქაღალდის ზომა 60×84; საბეჭდი თაბახი 4;
სააღრიცხველ-საგამომცემლო თაბახი 3,75.

შეკვეთა № 243

უე 09618 ტირაჟი 6000

უფასო

საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროს სტამბა, ნუცუბიძის ქ. № 7
Типография Министерства просвещения Грузинской ССР, ул. Нуцубидзе, № 7

1545-7

საქართველოს პროფკავშირების რესპუბლიკური
საბჭოს პრეზიდიუმის, საქართველოს ალკკ ცენტრალური
კომიტეტის ბიუროს, საქართველოს სსრ განათლების
სამინისტროს კოლეგიის, საქართველოს სსრ
პროფესიულ-ტექნიკური განათლების სახელმწიფო
კომიტეტის კოლეგიის, სამეცნიერო-ტექნიკურ-საზოგადოებათა
საქართველოს რესპუბლიკური საბჭოს
პრეზიდიუმისა და გამომგონებელთა და რაციონალიზატორთა
საკავშირო საზოგადოების საქართველოს
რესპუბლიკური საბჭოს პრეზიდიუმის დადგენილება

27 თებერვალი 1987 წელი

**რესპუბლიკური კონკურსის „ნორჩთა მეცნიერულ-ტექნიკური
შემოქმედება-თანამედროვეობის სამსახურში“ ჩატარების
შესახებ**

საქართველოს პროფკავშირების რესპუბლიკური საბჭოს პრეზიდიუმმა, საქართველოს ალკკ ცენტრალური კომიტეტის ბიურომ, საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროს კოლეგიამ, საქართველოს სსრ პროფესიულ-ტექნიკური განათლების სახელმწიფო კომიტეტის კოლეგიამ, სამეცნიერო-ტექნიკურ საზოგადოებათა საქართველოს რესპუბლიკური საბჭოს პრეზიდიუმმა და გამომგონებელთა და რაციონალიზატორთა საკავშირო საზოგადოების საქართველოს რესპუბლიკური საბჭოს პრეზიდიუმმა და ა ა დ გ ი ნ ე ს:

1. 1987 წლიდან ყოველწლიურად ჩატარდეს რესპუბლიკური კონკურსი „ნორჩთა მეცნიერულ-ტექნიკური შემოქმედება-თანამედროვეობის სამსახურში“.
2. კონკურსის დებულება დამტკიცდეს (თან ერთვის).
3. კონკურსის ლაურეატებს მიენიჭოთ რესპუბლიკის წლის საუკეთესო „ნორჩი მკვლევარის“, „ნორჩი გამომგონებლის“ წოდება.
4. ნორჩ ლაურეატთა წოდებების მინიჭება მოხდეს ყოველი წლის დეკემბერში.
5. საქართველოს ალკკ საოლქო, საქალაქო და რაიონულ კომიტეტებს, აფხაზეთისა და აჭარის ასსრ განათლების სამინისტროებს, სამხრეთ ოსეთის ა/ო, რესპუბლიკის ქალაქებისა და რაიონების სახალხო განათლების განყოფილებებს, ქ. თბილისის სახალხო განათლების სამმართველოს, გამომგონებელთა და რაციონალიზატორთა საკავშირო საზოგადოების საქართველოს საოლქო, საქალაქო და რაიონულ საბჭოებს, საქართველოს სსრ სამეცნიერო-ტექნიკურ საზოგადოება-

საქ. სსრ კ. მარქსის

თა საოლქო, საქალაქო და რაიონულ საბჭოებს და ევალოთუნიონთა

— უზრუნველყონ კონკურსში ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლების, პროფესიულ-ტექნიკური სასწავლებლების, სკოლისგარეშე დაწესებულებების, სამეცნიერო-ტექნიკურ საზოგადოებათა ტექნიკის სახლების, პროფკავშირთა კულტურის სასახლეებისა და კლუბების ტექნიკურ წრეებში გაერთიანებული მოსწავლე ახალგაზრდობის აქტიური მონაწილეობა, ნორჩ მკვლევართა და გამომგონებელთა შემოქმედებითი უნარის საზოგადოებისათვის სასარგებლო პრაქტიკულად გამოსაყენებელ სამეცნიერო-ტექნიკური ექსპონატების, ხელსაწყობის, სამარჯვების შემუშავებისაკენ წარმართვა. მათ მიერ დამზადებული ნაეითობებისა და ახალი მხატვრულ-კონსტრუქციული ნაწარმის სახალხო მეურნეობის სხვადასხვა დარგებში გამოყენება, ნორჩ ტექნიკოსთა შემოქმედების, მათი რაიონის, ქალაქის სოციალურ-ეკონომიკური მოთხოვნილებებისადმი დაქვემდებარება და კვლევითი სამუშაოების ადგილობრივ წარმოება-დაწესებულებებთან დადებული ორმხრივი ხელშეკრულებების გათვალისწინებით ორგანიზება;

— განსაკუთრებული ყურადღება გაამახვილონ კონსკურსის მოთხოვნათა მაღალმთიან რაიონებსა და სოფელ ადგილებში სკოლის მოსწავლეთა შეგნებამდე დაყვანაზე.

— ახალგაზრდა მეცნიერთა, სპეციალისტთა, სტუდენტთა რიგებიდან შექმნან სპეციალური ჯგუფები კონკურსის პროპაგანდისათვის.

მე-6 რესპუბლიკურ კონკურსში გამარჯვებულთა პრემირებისათვის ყოველწლიურად ხარჯები გაღებულ იქნეს კონკურსის ორგანიზატორების მიერ წილობრივი მონაწილეობით:

— საქართველოს სსრ პროფესიულ-ტექნიკური განათლების სახელმწიფო კომიტეტი — 300 მან.;

— სამეცნიერო-ტექნიკურ საზოგადოებათა საქართველოს რესპუბლიკური საბჭო — 300 მან.;

— გამომგონებელთა და რაციონალიზატორთა საკავშირო საზოგადოების საქართველოს რესპუბლიკური საბჭო — 300 მან.

7. გაზეთების „ნორჩი ლენინელის“, „ახალგაზრდა კომუნისტის“, „მოლოდიოჟ გრუზიის“, „სახალხო განათლების“, საქართველოს რადიოსა და ტელევიზიის საბავშვო გადაცემათა რედაქციებმა სისტემატურად გააშუქონ რესპუბლიკური კონკურსის ჩატარების საკითხები, ცალკეული ინდივიდებისა და საუკეთესო კოლექტივების აქტიური მონაწილეობა მოსწავლე ახალგაზრდობის სამეცნიერო-ტექნიკური შემოქმედების განვითარებაში.

8. საქართველოს ალკც ცენტრალური კომიტეტის ახალგაზრდა მეცნიერებთან მუშაობისა და მოსწავლე ახალგაზრდობისა და პიონერების განყოფილებებმა (ამხ. ამხ. ზ. ბუაჩიძე, ა. ალავერდამგელი)

და საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროს აღმზრდელობითი მუშაობის სამმართველომ (ამხ. ე. ზარქუა) უზრუნველყონ ყოველწლიური რესპუბლიკური კონკურსის მაღალ ორგანიზაციულ დონეზე ჩატარება.

საქართველოს პროფკავშირის
რესპუბლიკური საბჭოს თავ-
მჯდომარე **პ. სირაძე**

საქართველოს ალკა ცენტრა-
ლური კომიტეტის მდივანი
ჯ. მარბველიძე

საქართველოს სსრ განათლების
მინისტრი **ნ. ვასაძე**

საქართველოს სსრ პროფესი-
ულ-ტექნიკური განათლების სა-
ხელმწიფო კომიტეტის თავ-
მჯდომარე **ნ. გურბენიძე**

საქართველოს სამეცნიერო-ტექ-
ნიკურ საზოგადოებათა რეს-
პუბლიკური საბჭოს თავმჯდო-
მარე **ბ. მინდელი**

გამომგონებელთა და რაციონა-
ლიზატორთა საკავშირო საზო-
გადოების საქართველოს რეს-
პუბლიკური საბჭოს თავმჯდო-
მარის მოადგილე
ლ. ჰანტუჩიშვილი

ყოველწლიური რესპუბლიკური კონკურსის „ნორჩთა მეცნიერულ-
ტექნიკური შემოქმედება-თანამედროვეობის სამსახურში“

დ ე ზ უ ლ ე ბ ა

I. კონკურსის მიზანი და ამოცანები

ყოველწლიური რესპუბლიკური კონკურსის „ნორჩთა მეცნიერულ-ტექნიკური შემოქმედება-თანამედროვეობის სამსახურში“ მიზანია სკკპ 27-ე და საქართველოს კპ 27-ე ყრილობების გადაწყვეტილებების, სასკოლო რეფორმის მოთხოვნის გათვალისწინებით მოსწავლე ახალგაზრდობის მეცნიერულ-ტექნიკური შემოქმედების დონის შემდგომი ამაღლება, კვლევითი, საძიებო და გამომგონებლური მუშაობის ჩვევების გამომუშავება, მეცნიერებისა და ტექნიკის განვითარების თანამედროვე ფორმებში მოსწავლეთა ფართო მონაწილეობის უზრუნველყოფა, ნორჩ ტექნიკოსთა შემოქმედებითი მუშაობის, მათი რაიონის, ქალაქის სოციალურ-ეკონომიკური მოთხოვნის ძიხედვით წარმართვა.

კონკურსი უნდა იქცეს მეცნიერულ-ტექნიკური პროგრესის დაჩქარებულ განვითარებაში მოსწავლეთა წვლილის ზრდის, მასობრიობის მიღწევის, სხვადასხვა უწყებაში ნორჩ ტექნიკოსთა მობილიზებისა და ერთი საერთო ინტერესისადმი დაქვემდებარების, მოსწავლე ახალგაზრდობის ტექნიკური შემოქმედების აქტიური პროპაგანდისა და ავტორიტეტის განმტკიცების, ტექნიკური შემოქმედებით გატაცებულ მოზარდთა წახალისებისა და სტიმულირების ახალი ფორმების განხორციელების ეფექტურ საშუალებად.

2. კონკურსის ორგანიზაცია და მონაწილეობის პირობები

რესპუბლიკური კონკურსის ჩატარებისა და გამარჯვებულების გამოვლენას უზრუნველყოფს მუდმივმოქმედი რესპუბლიკური საორგანიზაციო კომიტეტი.

კონკურსში მონაწილეობის მიღებისათვის თითოეული ნორჩი ტექნიკოსი (ავტორთა ჯგუფი) საკუთარ ნამუშევარზე, ნაკეთობაზე სათანადოდ გაფორმებულ ტექნიკურ დოკუმენტაციას (დამოწმებულს იმ დაწესებულების ხელმძღვანელობის მიერ, რომლის ტექნიკურ წრეშიც გაერთიანებულია თვითონ) და ექსპონატებს წარუდგენს საოლქო, საქალაქო და რაიონულ კომკავშირულ ორგანიზაციაში შექმნილ საორგანიზაციო კომიტეტს, ხოლო ეს უკანასკნელი აღნიშნულ მასალებს ოფიციალურად წარმოადგენს კონკურსის რესპუბლიკურ საორგანიზაციო კომიტეტში ყოველი წლის 1-ლ ნოემბრამდე.

კონკურსის რესპუბლიკურ საორგანიზაციო კომიტეტში წარდგენილი ექსპონატები, ხელსაწყოები, ნაკეთობები უნდა შეიცავდნენ დამზადების სიახლეს, საინტერესო მხატვრულ-კონსტრუქციულ გადაწყვეტას, გამოშვონებლურ ელემენტებს და იძლეოდნენ სახალხო მეურნეობის სხვადასხვა დარგში პრაქტიკულად გამოყენების შესაძლებლობას.

კონკურსში მონაწილეობის მიღება შეუძლია ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლებისა და პროფესიულ-ტექნიკური სასწავლებლების ნებისმიერ მოსწავლეს.

3. კონკურსის ლაურეატებისათვის წოდებების მინიჭება და პრემირება

ყოველწლიურად, დეკემბერში ჩატარდება ლაურეატების საზეიმო დაჯილდოება.

კონკურსში წარმოდგენილი პრაქტიკული ნამუშევრების, ექსპონატის, ხელსაწყოს, სამარჯვის დამზადების სიახლის, საინტერესო გა-

დაწყვეტისა და გამომგონებლური ელემენტების შემცველობის გაფრთხილების წინააღმდეგობით გამარჯვებულებს შესაბამისად მიენიჭებათ რესპუბლიკის წლის საუკეთესო „ნორჩი მკვლევარისა“ და „ნორჩი გამომგონებლის“ წოდებები.

კონკურსში გამარჯვებულთა წახალისებისათვის დადგენილია პრემიები:

- პირველი პრემია (ორი) — 200 მანეთი თითოეული
- მეორე პრემია (სამი) — 100 მანეთი თითოეული
- მესამე პრემია (ოთხი) — 50 მანეთი თითოეული

კონკურსის ლაურეატები ფულად პრემიებთან ერთად დაჯილდოვდებიან კონკურსის ორგანიზატორთა საპატიო სიგელებით, საბჭოთა კავშირისა და საზღვარგარეთის ქვეყნების ტურისტული საგზურებით.

შენიშვნა: რესპუბლიკურ საორგანიზაციო კომიტეტში 1-ლი ნომბრის შემდეგ წარმოდგენილი ნამუშევარი განსახილველად არ მიიღება.

საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროს

ბ რ ძ ა ნ ე ბ ა

კურსის „წარმოების საფუძვლები. პროფესიის არჩევა“ სასწავლო პროგრამის შემოღების შესახებ

18 მარტი 1987 წელი, № 99

სსრ კავშირის განათლების სამინისტროს კოლეგიის 1986 წლის 20 დეკემბრის № 21/2 გადაწყვეტილებით ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლების VII-VIII კლასებში (VIII-IX კლასებში 1990 წლიდან) კურსის „წარმოების საფუძვლები. პროფესიის არჩევა“ სწავლების შემოღებასთან დაკავშირებით, ვ ბ რ ძ ა ნ ე ბ :

1. დამტკიცდეს კურსის „წარმოების საფუძვლები. პროფესიის არჩევა“ ტიპური პროგრამის ქართული ვარიანტი.

2. შემოღებულ იქნეს 1987—1988 სასწავლო წლიდან კურსის „წარმოების საფუძვლები. პროფესიის არჩევა“ სწავლება რესპუბლიკის ყველა არასრული საშუალო და საშუალო სკოლის, სკოლა-ინტერნატის VII კლასიდან და სწავლება გაგრძელდეს მომდევნო წელს VIII კლასში.

3. ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლების მოსწავლეთა შრომითი სწავლებისა და პროფესიული მომზადების განყოფილებამ (ამხ. ვ. ბე-ქაშვილი) სახელმძღვანელოების სამმართველოსთან (ამხ. ნ. ლლონტი) ერთად 1987—1988 სასწავლო წლისათვის უზრუნველყოს ზოგადსა-

განმანათლებლო სკოლები კურსის „წარმოების საფუძვლები. პროფესიის არჩევა“ პროგრამით.

4. ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლების მოსწავლეთა შრომითი სწავლებისა და პროფესიული მომზადების განყოფილებამ (ამხ. ვ. ბეჭაშვილი) ი. გოგებაშვილის სახელობის პედაგოგიკურ მეცნიერებათა სამეცნიერო-კვლევით ინსტიტუტთან ერთად (ამხ. შ. ამონაშვილი) 1987 წლის 1-ლ მაისამდე მოამზადოს საინსტრუქციო-მეთოდური წერილი კურსის „წარმოების საფუძვლები. პროფესიის არჩევა“ სწავლების მეთოდისა და ორგანიზაციის შესახებ.

5. ი. გოგებაშვილის სახელობის პედაგოგიკურ მეცნიერებათა სამეცნიერო-კვლევითმა ინსტიტუტმა (ამხ. შ. ამონაშვილი), მოსწავლეთა შრომითი სწავლებისა და პროფესიული მომზადების განყოფილებამ (ამხ. ვ. ბეჭაშვილი) 1987—1988 სასწავლო წელს კურსის „წარმოების საფუძვლები. პროფესიის არჩევა“ სწავლების მდგომარეობის შედეგებზე მოახსენონ კოლეგიას 1988 წლის სექტემბერში.

6. აფხაზეთისა და აჭარის ასსრ განათლების მინისტრებმა, სამხრეთ ოსეთის ა/ო, რესპუბლიკის ქალაქებისა და რაიონების სახალხო განათლების განყოფილებათა გამგეებმა, ქ. თბილისის სახალხო განათლების სამმართველოს უფროსმა კურსის „წარმოების საფუძვლები. პროფესიის არჩევა“ სწავლების მაღალ ორგანიზებულ დონეზე დაყენების მიზნით, უზრუნველყონ ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლები კვალიფიკაციის ადრებით. ამ საგნის მოსწავლეების შერჩევისას გაითვალისწინონ არა მარტო მათი სპეციალობა, არმედ იდეური, ზნეობრივი, ფსიქოლოგიური და პედაგოგიური მომზადების დონე.

7. მასწავლებელთა დახელოვნების ცენტრალურმა ინსტიტუტმა (ამხ. ვ. ჟვანია) 1987—1988 სასწავლო წლისათვის სპეციალურად შემუშავებული გეგმის მიხედვით გადაამზადოს ის მასწავლებლები, რომლებიც კურსის „წარმოების საფუძვლები. პროფესიის არჩევა“ სწავლებას დაიწყებენ. ამ საგნის მასწავლებელთა გადაამზადებისას განსაკუთრებული ყურადღება მიექცეს სწავლების შინაარსს, მეთოდებისა და ხერხების დაუფლებას.

8. გაზეთ „სახალხო განათლებისა“ (ამხ. რ. დვალიშვილი) და ჟურნალ „სკოლა და ცხოვრების“ (ამხ. რ. ძერია) რედაქტორებმა პერიოდულად გამოაქვეყნონ შესაბამისი მასალები კურსის „წარმოების საფუძვლები. პროფესიის არჩევა“ სწავლების საკითხების შესახებ.

9. კონტროლი ამ ბრძანების შესრულებაზე დაევალოს შრომითი სწავლებისა და პროფესიული მომზადების განყოფილებას (ამხ. ვ. ბეჭაშვილი).

მინისტრი ნ. შ. პანაძე

სსრ კავშირისა და საქართველოს სსრ განათლების
სამინისტროების სინისტრუქციო წერილები

მოსწავლეთა სავალდებულო პროფესიული მომზადების
შემოღების წესებისა და ვადების შესახებ

28 ივლისი 1986 წელი, № 70-ბ

„მოსწავლეთა შრომითი აღზრდის, სწავლების, პროფესიული ორიენტაციის გაუმჯობესებისა და მათი საზოგადოებრივად სასარგებლო, მწარმოებლური შრომის ორგანიზაციის შესახებ“ სკკპ ცენტრალური კომიტეტისა და სსრ კავშირის მინისტრთა საბჭოს 1984 წლის 12 აპრილის № 214 დადგენილების შესაბამისად ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლების VII-X (VIII-XI)¹ კლასებში შემოღებულია სავალდებულო პროფესიული მომზადება.

იმასთან დაკავშირებით, რომ არასრული საშუალო სკოლის დამთავრების შემდეგ მოსწავლეებს შესაძლებლობა ეძლევათ საშუალო ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლებში, საშუალო პროფესიულ-ტექნიკურ სასწავლებლებსა და საშუალო სპეციალურ სასწავლებლებში, სწავლის გასაგრძელებლად, მოსწავლეთა პროფესიული სწავლება ორ ეტაპად ხორციელდება. პირველ ეტაპზე, VII-VIII (VIII-IX) კლასებში გათვალისწინებულია პროფილების მიხედვით პროფესიული სწავლების ის საკითხები, რომლებიც საერთოა ერთი დარგისა ან წარმოების მონათესავე პროფესიათა ჯგუფებისათვის. მაგალითად, სადაზღო პროფესიები: მასალათამცოდნეობა, ნახაზების წაკითხვა, დაშვება და ჩასმა, ტექნიკური გაზომვა, ელექტრონიკა და ა. შ. ამასთან სწავლების პრაქტიკული ნაწილი ითვალისწინებს მარტივ სამუშაოთა შესრულებას მოცემული ჯგუფის პროფესიათა მიხედვით. მეორე ეტაპზე, IX-X (X-XI) კლასებში, მოსწავლეები ამთავრებენ ერთ-ერთი კონკრეტული პროფესიის შესწავლას იმ პროფესიათა საერთო ნუსხიდან, რომელიც დამტკიცებულია დადგენილი წესით ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლებში მოსწავლეთა პროფესიული მომზადებისათვის.

მთლიანად პროფესიული სწავლების 4 წლის მანძილზე VII-X (VIII-XI) კლასებში მოსწავლეთა მომზადება, როგორც წესი, გათვალისწინებულია განსაზღვრულ პროფესიაში პირველდაწყებითი საკვალიფიკაციო თანრიგის მიხედვით, სამუშაოებისა და პროფესიების ერთიანი სატარიფო-საკვალიფიკაციო ცნობარის ან მოსამსახურეთა თანამდებობრივი საკვალიფიკაციო ცნობარის მოთხოვნათა შესაბამისად.

1 აქაც და შემდეგშიც ფრჩხილებში მოცემულია კლასების ნუმერაცია ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლების ახალი სტრუქტურის მიხედვით.

1986 წელს სსრ კავშირის განათლების სამინისტრომ და სსრ კავშირის პროფესიულ-ტექნიკური განათლების სახელმწიფო კომიტეტმა შეიმუშავეს და დაამტკიცეს მოსწავლეთა პროფესიული მომზადების პროგრამები, VII-X (VIII-IX) კლასებში 17 პროფილის, ხოლო IX-X (X-XI) კლასებში მრეწველობის, სასოფლო-სამეურნეო წარმოებისა და არამწარმოებლური სფეროს 29 პროფესიის მიხედვით (დანართი 1).

1987 წელს განმავლობაში დარგობრივმა სამინისტროებმა და უწყებებმა ერთობლივად უნდა შეიმუშაონ კიდევ VII-VIII (VIII-IX) კლასებისათვის 20 და IX-X (X-XI) კლასებისათვის 139 პროგრამა კონკრეტულ პროფესიათა მიხედვით (დანართი 2).

აღნიშნული პროგრამები გამოვა მასობრივი ტირაჟით და გავრცელდება დადგენილი წესით სახალხო განათლების ორგანოების მოთხოვნათა შესაბამისად. VII კლასებში მათი შემოღება გათვალისწინებულია 1987—1988 სასწავლო წლიდან. ეს პროგრამები საერთოა სსრ კავშირის ყველა ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლისათვის. 11 (12) წლიანი სწავლების ნაციონალური სკოლებისათვის პროგრამებს გადაამუშავებენ. მოიყვანენ სასწავლო გეგმასთან შესაბამისობაში და დამტკიცებენ მოკავშირე რესპუბლიკების განათლების სამინისტროები და პროფტექგანათლების სახელმწიფო კომიტეტები.

პროფესიათა ნუსხაში შემაჯალი იმ სხვა პროფესიებისათვის, რომელთა მიხედვითაც შესაძლებელია მოსწავლეთა მომზადება და რომლებიც 1-ლ და მე-2 დანართებში მითითებული არ არის, პროგრამების შემუშავება ადგილზე ხორციელდება იმ პროგრამების საფუძველზე, რომლებითაც გათვალისწინებულია წარმოებაში მუშათა მომზადება შესაბამისი პროფესიების მიხედვით და მტკიცდება მოკავშირე და ავტონომიური რესპუბლიკების განათლების სამინისტროების, სახალხო განათლების საოლქო განყოფილებისა და პროფტექგანათლების შესაბამისი კომიტეტების (სამეცნიერო-მეთოდოლოგიური) მიერ.

ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლის ახალ ტიპურ სასწავლო გეგმაში VII-VIII (VIII-IX) კლასებში პროფესიული სწავლებისათვის განკუთვნილია კვირაში 3 საათი, IX-X (X-XI) კლასებში — 4 საათი, შრომითი პრაქტიკისათვის IX (X) კლასებში განკუთვნილია 120 საათი, პროფესიულ მომზადებაზე დროის საერთო ლიმიტი 596 საათს შეადგენს. გარდა ამისა, შესასწავლი პროფესიის (პროფილის) მიხედვით შრომით დასაქმებაზე რეკომენდებულია იმ დროის გამოყენება, რომელიც გათვალისწინებულია სასწავლო გეგმით VII-X (VIII-XI) კლასებში საზოგადოებრივად სასარგებლო, მწარმოებლური შრომისათვის და VII-VIII (VIII-IX) კლასებში შრომითი პრაქტიკისათვის.

იმ შემთხვევაში, როცა მოსწავლეთა სწავლება იმ პროფესიათა მიხედვით მიმდინარეობს, რომელთა ასათვისებლად საწარმოში დადგენილი ვადები 4 თვეზე მეტია, პროგრამა დასაუფლებელი პროფესი-

ის შესასწავლად იმ დროის ნაწილის გამოყენებას ითვალისწინებს რომელიც სკოლის სასწავლო გეგმით გამოყოფილია საზოგადოებრივად სასარგებლო, მწარმოებლური შრომისათვის (300 საათამდე). თუ სათანადო პირობების გამო ასეთი შესაძლებლობები არ არის, მაშინ მოსწავლეები ამ პროფესიების მიხედვით არ მომზადდებიან.

სსრ კავშირის მინისტრთა საბჭოს მიერ 1984 წლის 30 აგვისტოს № 928 დადგენილებით დამტკიცებული ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლების საბაზო დაწესებულებების დებულების შესაბამისად, მოსწავლეთა პროფესიული მომზადებისათვის პირობების შექმნას სკოლების საბაზო საწარმოები (ორგანიზაციები) უზრუნველყოფენ.

მოსწავლეთა პროფესიული სწავლება, როგორც წესი, სასწავლო საამქროებსა და საწარმოს სხვა უბნებზე, სასკოლათაშორისო სასწავლო-საწარმოო კომბინატებში, სასკოლო და სასკოლათაშორისო სასწავლო-საწარმოო სახელოსნოებსა და ასევე საშუალო პროფესიულ-ტექნიკური სასწავლებლების ბაზაზე ხორციელდება. რიგი პროფილების მიხედვით (ავტოსაქმე, მემცენარეობის მექანიზაციისა და აგრო-ტექნიკის საფუძვლები, მეცხოველეობის ფერმებისა და კომპლექსების მექანიზაციის საფუძვლები, მანქანაზე ბეჭდვა და საქმისწარმოების მექანიზაციის საფუძვლები, მანქანაზე ბეჭდვა და საქმისწარმოების საფუძვლები) და შესაბამისი პროფესიების სწავლება შეიძლება განხორციელდეს უშუალოდ სკოლაში, რისთვისაც იქ საბაზო ორგანიზაციების მიერ იქმნება აუცილებელი მატერიალური ბაზა. VII-VIII (VIII-IX) კლასების მოსწავლეთა პროფესიული სწავლება ისეთი პროფილების მიხედვით, როგორცაა, ხის დამუშავება, ლითონის დამუშავება და სამკერვალო წარმოების საფუძვლები, ცალკეულ შემთხვევებში შეიძლება განხორციელდეს სასკოლო სახელოსნოების ბაზაზე, რომლებიც დამატებით აღჭურვილი იქნება საწარმოო დაზგორი მოწყობილობით.

რიგი პროფილების მიხედვით ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლების მოსწავლეთა პროფესიული სწავლებისათვის საჭირო სასწავლო მოწყობილობა განსაზღვრულია სასწავლო მოწყობილობებისა და თვალსაჩინო მასალების ნუსხით, რომელიც დამტკიცებულია სსრ კავშირის განათლების სამინისტროს მიერ (დანართი 4). სხვა პროფილებისა და პროფესიების მიხედვით სწავლების ორგანიზაციისას აუცილებელია ვიხელმძღვანელოთ პროფტექგანათლების სასწავლო დაწესებულებების კაბინეტების სასწავლო მოწყობილობების ნუსხით. ამ მოწყობილობის მიწოდება ხდება სსრ კავშირის პროფტექგანათლების საწარმოო დაწესებულებების საკავშირო გაერთიანების მიერ დადგენილი წესით საბაზო საწარმოებისა და ორგანიზაციების განაცხადების შესაბამისად.

მოსწავლეთა პროფესიული სწავლება ხორციელდება შრომის მასწავლებლების, სკოლისა და სასკოლათაშორისო სასწავლო-საწარმოო

კომბინატების საწარმოო სწავლების ოსტატების, საშუალო პროფესიული სასწავლებლების პედაგოგებისა და საწარმოო სწავლების ოსტატების მიერ, აგრეთვე საბაზო ორგანიზაციების სპეციალისტებისა და კვალიფიციური მუშების (კოლმეურნეების) მიერ, რომლებიც სკოლებში, სასკოლათაშორისო სასწავლო-საწარმოო კომბინატებში, სასწავლო სამქროებში და უბნებზე ამ მიზნით იგზავნებიან.

პროფესიული მომზადების მეცადინეობებისათვის გამოიყენება სახელმძღვანელოები, სასწავლო, საცნობარო, მეთოდური, დამხმარე ლიტერატურა და პლაკატები, რომლებიც გამოიცემა ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლების (დანართი 3), პროფტექნიკური სასწავლებლებისა და საწარმოებში მუშათა მომზადებისათვის. ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლები აღნიშნულ ლიტერატურას იძენენ სასწავლო ხარჯებისათვის ვათვალისწინებული ასიგნებებიდან. სასკოლათაშორისო სასწავლო-საწარმოო კომბინატებში, სასწავლო სამქროებსა და უბნებზე საბიბლიოთეკო ფონდები იქმნება საწარმოების სახსრების ხარჯზე.

ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლების კურსდამთავრებულები, რომლებმაც პროფესიული სწავლების კურსი გაიარეს, საკვალიფიკაციო გამოცდებს საწარმოთა საგამოცდო კომისიებს აბარებენ. ეს კომისიები ხელმძღვანელობენ შესაბამისი ორგანიზაციების მიერ დამტკიცებული დებულებით — სწავლების სწვადასხვა ფორმებით მუშურ პროფესიებს დაუფლებულ პირთა ატესტაციისა და კვალიფიკაციის მინიჭების წესის შესახებ. იმ მოსწავლეებზე, რომლებიც წარმატებით ჩააბარებენ საკვალიფიკაციო გამოცდებს, საწარმოები გასცემენ ერთიანი ნიშნის მოწმობებს. ატესტაცია და კვალიფიკაცია ენიჭებათ იმ მოსწავლეებს, რომლებმაც შეისწავლეს „ავტომძღოლისა“ და „ტრაქტორისტ-მემანქანის“ პროფესია. „ზოგადსაგანმანათლებლო საშუალო სკოლების უფროსკლასელთა ავტოსაქმის სწავლების შესახებ“ და „სოფლის მეურნეობის მექანიზატორთა კადრების მომზადების შემდგომი გაფართოების ღონისძიებათა შესახებ“ სსრ კავშირის მინისტრთა საბჭოს 1969 წლის 14 იანვრის № 44 და 1970 წლის 14 მაისის № 333 დადგენილებით განსაზღვრული წესის შესაბამისად.

ზოგადსაშუალო განათლების ატესტატში იწერება შრომითი და პროფესიული სწავლების საბოლოო ნიშანი IX-X (X-XI) კლასების ნიშნებისა და საკვალიფიკაციო გამოცდებზე მიღებული ნიშნების საფუძველზე.

VII-VIII (VIII-IX) კლასებში პროფესიული მომზადების პროცესში ისწავლება კურსი „წარმოების საფუძვლები. პროფესიის არჩევა“. აღნიშნული კურსის მიხედვით მეცადინეობა სკოლის პროფორიენტაციისა და სასკოლათაშორისო სასწავლო-საწარმოო კომბინა-

ტების სასწავლო-მეთოდურ კაბინეტებში, საწარმოების ტექნიკურ-სწავლების კაბინეტებში, საშუალო პროფტექსასწავლებლებში, პროფორიენტაციის ცენტრებსა და ლაბორატორიებში მიმდინარეობს. VII (VIII) კლასების მოსწავლეები სწავლების პროფილს (პროფილებს) პრაქტიკულად ეცნობიან უშუალოდ საწარმოების სასწავლო სამაქროებსა და უბნებზე, სასკოლათაშორისო სასწავლო-საწარმოო კომბინატებსა და საშუალო პროფტექსასწავლებლებში ამ კურსის შესწავლის დროს.

კურსის სწავლებისას, იმ აღჭურვილობის გარდა, რომელიც გათვალისწინებულია როგორც სასწავლო თვალსაჩინოებისა და სასწავლო მოწყობილობის ტიპური ნუსხით¹ და აგრეთვე ზოგადსაგანმანათლებლო საშუალო სკოლების მოსწავლეთა პროფესიული ორიენტაციის სასწავლო-მეთოდური კაბინეტის დებულებით², გამოიყენება სხვა მოწყობილობებიც, დიაგნოსტიკური ხელსაწყოები, ელექტრონულ-გამოთვლითი ტექნიკა და სხვა.

„წარმოების საფუძვლები. პროფესიის არჩევა“ კურსის სწავლებისას ყველა კლასი (ჯგუფი) ორ ქვეჯგუფად იყოფა იმ დადგენილი წესების შესაბამისად, რომლებიც გათვალისწინებულია სკოლებში შრომითი სწავლების გაკვეთილებისათვის, სასკოლათაშორისო სასწავლო-საწარმოო კომბინატების, სასწავლო სამაქროებისა და საწარმოო უბნების სასწავლო ჯგუფებისათვის.

კურსის წაითხვა შეუძლიათ შრომითი სწავლებისა და ზოგადსაგანმანათლებლო საგნების მასწავლებლებს, საწარმოო სწავლების ოსტატებს, რომლებმაც სპეციალური მომზადება მასწავლებელთა დახელოვნების ინსტიტუტებში გაიარეს, აგრეთვე პროფორიენტაციის ცენტრების სპეციალისტებს. ცალკეული თემების მიხედვით პრაქტიკული შეცადინებები შეიძლება ჩატარონ ინჟინრებმა, ეკონომისტებმა, ექიმებმა და სხვა სპეციალისტებმა.

საჭიროა მალაქვალიდებით სპეციალისტების დროული შერჩევა, რომლებსაც აღნიშნული კურსის სწავლება დაევალებათ. და მათი მეთოდური მომზადების ორგანიზება. აუცილებელია მისაწვდომ ვადებში შრომის მასწავლებლების, საწარმოო სწავლების ოსტატების ხელახალი გადამზადება ახალი პროგრამების მიხედვით, ასევე კურსებსა და სემინარებზე ფსიქოლოგიურ-პედაგოგიური საკითხების გარშემო წარმოების იმ მუშაკთა მომზადება, რომლებიც მოსწავლეთა პროფესიულ მომზადებას ახორციელებენ.

მოსწავლეთა პროფესიული მომზადების ეფექტიანობის ძირითად

¹ ლამტიკებულია 1986 წელს.

² ლამტიკებულია სსრ კავშირის განათლების სამინისტროს 1983 წლის 10 ნომბრის № 134 ბრძანებით.

მაჩვენებლად უნდა ჩაითვალოს: მოსწავლეთა მიერ პროფესიული ლიფიკაციის მიღება; კურსდამთავრებულთა წარმოებაში შრომითი მოწყობა და დამავრება; სწავლის გაგრძელება მიღებული პროფესიის შესაბამისად; მოსწავლეთა მიერ დამზადებული პროდუქციის ხარისხი და მათი მუშაობა მთლიანობაში; შრომისადმი დამოკიდებულება, როგორც სწავლის პროცესში, ასევე სკოლის დამთავრების შემდეგ.

1986—1987 სასწავლო წელს შრომითი და პროფესიული სწავლება VII-X კლასებში შეიძლება მიმდინარეობდეს როგორც არსებული პროგრამების მიხედვით, ასევე ადგილებზე შექმნილი დროებითი პროგრამებით, იმის გათვალისწინებით, რომ მიმდინარე სასწავლო წელს სკოლის გარდამავალი სასწავლო გეგმით VII-VIII კლასებში შრომით და პროფესიულ სწავლებას კვირაში 2 საათი დაეთმობა.

მინისტრის მოადგილე **ფ. ა. შტიკალო**

დანართი 1

VIII-IX კლასების მოსწავლეთათვის პროფესიული მომზადების პროგრამების ნუსხა

VIII-XI კლასები

პ რ ო ფ ი ლ ე ბ ი

1. ხის დამუშავება (№ 8, 1986)¹
2. საკონდიტრო წარმოების საფუძვლები
3. მანქანაზე ბეჭდვა და საქმისწარმოების საფუძვლები
4. სამანქანათმშენებლო ხაზვა (№ 4, 1987)
5. ლითონის დამუშავება (№ 9, 1986)
6. საზოგადოებრივი კვება (№ 2, 1987)
7. სამკერვალო წარმოების საფუძვლები (№ 2, 1987)
8. ავროტექნიკისა და მემცენარეობის მექანიზაციის საფუძვლები (№ 10, 1986)
9. მეცხოველეობისა და მეცხოველეობის ფერმების მექანიზაციის საფუძვლები (№ 11, 1986)
10. ავტომატიკისა და ტელემექანიკის საფუძვლები
11. სამშენებლო-სამონტაჟო წარმოების საფუძვლები
12. გამოყენებითი ქიმიის საფუძვლები
13. რადიოელექტრონიკა

¹ ფრჩხილებში ნაჩვენებია ურნალის „სკოლა და წარმოების“ ნომერი, რომელშიც მოცემული პროგრამები ქვეყნდება.

14. სავაჭრო მომსახურება
15. ელექტროტექნიკა (№ 6, 1986)
16. ელექტრონულ-გამოთვლითი ტექნიკა (№ 5, 1986)

IX-XI კლასები

პ რ ო ფ ი ლ ე ბ ი

1. კონდიტერი
2. ქიმიური ანალიზის ლაბორანტი
3. სამშენებლო მღებავი
4. II კატეგორიის მბეჭდავი
5. ქულების მოდელიორი
6. რადიოელექტრონული აპარატურისა და ხელსაწყოების მე-
მონტაჟე
7. არასამრეწველო საქონლის უმცროსი გამყიდველი
8. სამრეწველო საქონლის უმცროსი გამყიდველი
9. ელექტრონულ-გამოთვლითი მანქანების ოპერატორი (№ 5,
1986)
10. გამოთვლელი მანქანების ოპერატორი
11. მეცხვარეობის კომპლექსებისა და მექანიზებული ფერმების
ოპერატორი
12. მანქანური წველის ოპერატორი (№ 11, 1986)
13. მომპირკეთებელი-მეფილე
14. ხური
15. რადიო-ელექტრონული აპარატურისა და ხელსაწყოების ზეინ-
კალ-ამწყობი
16. საკონტროლო გამზომი ხელსაწყოებისა და ავტომატიკის
ზეინკალი
17. ზეინკალ-ელექტრომემონტაჟე (№ 6, 1986)
18. მექანიკურ-საამწყობო სამუშაოების ზეინკალი
19. მდივან-სტენოგრაფისტი
20. მდივან-მემანქანე (№ 3, 1987)
21. ლურგალი (სამშენებლო) (№ 8, 1986)
22. ხარატი (№ 9, 1986)
23. მკერავი
24. ტრაქტორისტი-მემანქანე (№ 10, 1986)
25. მლარავი
26. მხაზველი (№ 4, 1987)
27. მღესავი
28. ელექტრონული მანქანების აპარატურის ამწყობი
29. მზარეული (№ 12, 1986)

1986—1987 წლებში შესამუშავებელი VIII-IX კლასების
მოსწავლეთა პროფესიული მომზადების პროგრამების ნუსხა

VIII-IX კლასები

პ რ ო ფ ი ლ ე ბ ი

1. ავტოსაქმე
2. კვების პროდუქტების წარმოება
3. სატყეო მეურნეობისა და სატყეო ტექნიკური სამუშაოების მექანიზაციის საფუძვლები
4. ხე-ტყის დამზადების წარმოების საფუძვლები
5. მეტალურგიული და ლითონის ჩამოსხმის მრეწველობის საფუძვლები
6. პოლიგრაფიული წარმოების საფუძვლები
7. ცელულოზა-ქაღალდის წარმოების საფუძვლები
8. საათების წარმოების საფუძვლები
9. სასოფლო-სამეურნეო ტექნიკის რემონტი და მომსახურება
10. კავშირგაბმულობა
11. სამღებრო სამუშაოების ტექნოლოგია
12. ფეხსაცმლის წარმოების ტექნოლოგია
13. საშემდუღებლო სამუშაოების ტექნოლოგია
14. თევზის მრეწველობა
15. ტრიკოტაჟის წარმოების საფუძვლები
16. სამრეწველო ელექტრონიკის საფუძვლები
17. სამედიცინო-სანიტარიული მომზადების საფუძვლები
18. კარაქის, ყველისა და რძის წარმოება
19. ხორცის პროდუქტების წარმოება

X-XI კლასები

პ რ ო ფ ე ს ი ე ბ ი

1. ძაფსანასკვი და ძაფდამხვევი ავტომატისა და დაზგის მეავტო-მატე
2. რძის პასტერიზაციისა და გაცივების მეაპარატი
3. ვაკუუმიანი დამფასოებელი დანადგარის მემანქანე
4. ნეიტრალური გაზის დადგენის მეაპარატი
5. ცივი მეტალის მვალცავი
6. ავტომობილის მძღოლი (ვ და ც კატეგორიის)
7. დამტვირთველის მძღოლი

8. მიღების ამლიდგელი
9. ტრიკოტაჟის ნაწარმისა და ქსოვილების მართველი
10. ამომსახველი
11. ულტრაბგერითი კონტროლის დეფექტორსობისტი
12. მეთუნეუქე
13. ფეხსაცმლის ზედაპირის ამწყობი
14. ხეხილი (ხვეწილი) ტყავისაგან ნაწარმის დამამზადებელი
15. ხორციანი ნახევარფაბრიკატების დამამზადებელი
16. ხორცისაგან ნახევარფაბრიკატების დამამზადებელი
17. ბოსტნეულისაგან ნახევარფაბრიკატების დამამზადებელი
18. თევზისაგან ნახევარფაბრიკატების დამამზადებელი
19. ელექტროხელსაწყოების კოჭების დამკალიბრებელი
20. წარმოებაში ელექტროსაიზოლაციო მასალების კონტროლიო-

21. ხისდამმუშავებელი წარმოების კონტროლიორი
22. დეტალებისა და ხელსაწყოების კონტროლიორი
23. სამკვედლო-საწნეხი სამუშაოების კონტროლიორი
24. სამღებრო სამუშაოების კონტროლიორი
25. ლითონის გაღვანური დაფარვის სამუშაოების კონტრო-

ლიორი

26. საჩარხო და საზენკლო სამუშაოებს კონტროლიორი
27. კონტროლიორი (ხე-ტყის დაცურების ობიექტზე)
28. მეკანფეტე
29. თევზისა და ზღვის პროდუქტების ნაწარმის კულინარი
30. ლაბორანტ-მეტალოგრაფი
31. მეტალებში აირების ანალიზის ლაბორანტი
32. საყალიბე და საკაზმე ნარეგების ანალიზის ლაბორანტი
33. აირებისა და მტვრის ანალიზის ლაბორანტი
34. სპექტრული ანალიზის ლაბორანტი
35. ლენტური მოწყობილობის ოპერატორი
36. მღებავი
37. ბლოკისდამამუშავებელი აგრეგატის მემანქანე
38. ჩასაღებ-საჭრელი აგრეგატის მემანქანე
39. გოფირებული აგრეგატის მემანქანე
40. წიგნჩასაყენებელი მოწყობილობის მემანქანე
41. ამკინძავი მოწყობილობის მემანქანე
42. დამხუფავი მოწყობილობის მემანქანე
43. საბეჭდ-ამოსაკვეთი აგრეგატის მემანქანე
44. ნარიმანდვის (ფალვის) დანადგარის მემანქანე
45. სამკერვალო მანქანების და ავტომატების მემანქანე
46. ხის მოდელების მემოდელე

საქ. სსრ კ. მარქსის
სახ. სახ. ნესტუბ.
ბიბლიოთეკა

47. მეტალის მოდელების მემოდელე
48. მემონტაჟე
49. მემონტაჟე ვაკუუმისტი
50. კომპრესორების, ტუმბოების, ვენტილატორების მემონტაჟე
51. საქვაბე დანადგარების მოწყობილობის მემონტაჟე
52. მეტალურგიული ქარხნების მოწყობილობის მემონტაჟე
53. ქიმიური და ნავთობის მრეწველობის საწარმოო მოწყობილობის მემონტაჟე
54. კვების მრეწველობის საწარმოების მოწყობილობის მემონტაჟე
55. ავტომატური კონტროლის, რეგულირების და მართვის აპარატურის და ხელსაწყოების მემონტაჟე
56. სასოფლო-სამეურნეო მოწყობილობის მემონტაჟე
57. სახვევი მანქანის ოპერატორი
58. საამწყობო-საბეჭდი მანქანის ამწყობი
59. ელემენტების წარმოების ავტომატების გამმართველი
60. კოჭებისა და ელექტრომანქანების სექციების დამხვევი
61. ტრანსფორმატორების კოჭების დამხვევი
62. ავეჯის გადამკვრელი
63. ლითონბადეების ფუძის დამმუშავებელი
64. მოსაბირკეთებელი აპარატის ოპერატორი
65. ნახევარფაბრიკატების საწარმოო ავტომატების ოპერატორი
66. კვების პროდუქციის წარმოების სახაზი ოპერატორი
67. კონდენსატორების სექციების დამხვევი
68. სარეცხ-საწმენდი აგრეგატის ოპერატორი
69. ავადმყოფთა მომვლელი უმცროსი მედდა
70. მტვრისა და აირების დამწერი დანადგარების მომსახურების ოპერატორი
71. მართვის პულტის ოპერატორი
72. დამფასობებელ-შემფუთავი ავტომატის ოპერატორი
73. კავშირის ოპერატორი (III კლასი)
74. პროგრამული მართვის ჩარხების ოპერატორი
75. გარდაქმნილი ქვესადგურის მართვის ფარის (პულტის) ოპერატორი
76. სიბრტყით ბეჭდვით მბეჭდავი
77. გასაქირავებელი ინსტრუმენტის მომმზადებელი
78. მაღალი ბეჭდვის მსინჯავი
79. მრთველი
80. ვემის რადიომემონტაჟე
81. ვემის კურსის მომნიშვნელი

82. რადიოელექტრონული აპარატურისა და ხელსაწყოების რეგულირებელი

83. სიფრიფასა (შპონის) და მოსაპირკეთებელი მასალების ამო-
მკრელი

84. რადიოდეტალების ამწყობი

85. ტრანსფორმატორების გრაგნილების ამწყობი

86. ნახევარგამტარული ხელსაწყოების ამწყობი

87. ტრანსფორმატორების გულარების ამწყობი

88. საათების ამწყობი

89. ელექტროვაზოში ხელსაწყოების ამწყობი

90. კონტრაქტური (პრესული) შედუღების ოსტატი

91. მბურღავი

92. ვეხტილაციური სისტემის, ჰაერის კონდიციონირების, პნევმო-
ტრანსპორტისა და ასპირაციის დეტალებისა და კვანძების დამამზადე-
ბელი ზეინკალი

93. ზეინკალ-ინსტრუქტორი

94. რადიოელექტრონული აპარატურის ზეინკალ-მექანიკოსი

95. რკინიგზის ტრანსპორტის ბლოკირებისა და ცენტრალიზაციის

მოწყობილობის მემონტაჟე

96. მეორადი წრეების ელექტრომემონტაჟე

97. ავტოზეინკალი

98. საგზაო-სამშენებლო მანქანებისა და ტრაქტორების რემონ-
ტის ზეინკალი

99. მოძრავი შემადგენლობის რემონტის ზეინკალი

100. საგზაო მანქანებისა და მექანიზმების რემონტის ზეინკალი

101. სასოფლო-სამეურნეო მანქანებისა და მოწყობილობების
ზეინკალი

102. ზეინკალ-შემკეთებელი

103. შიდა სანიტარიულ-მექანიკური სისტემების და მოწყობი-
ლობების მემონტაჟე

104. ძრავების ზეინკალ-ამწყობი

105. საფრენი აპარატების ზეინკალ-ამწყობი

106. ელექტრომოწყობილობის ელექტროზეინკალი

107. დურგალი

108. ხომალდის დურგალი

109. მრანდავი

110. ბეჭდვითი წარმოებისა და საფოსტო გზავნილებების დამზა-
რისხეილი

111. ნაწიბურსაშალაშინებელი დაზვის ოსტატი

112. ხისდამშუშავებელი დაზვის ოსტატი

113. ტელეგრაფისტი

114. ადგილობრივი (საქალაქო, სასოფლო და საწარმოო) სატელეფონო კავშირის ტელეგრაფისტი
115. საცნობარო სამსახურის ტელეფონისტი
116. საქალაქთაშორისო კავშირის ტელეფონისტი
117. კულინარი
118. მეტალური და სინთეტიკური ბადეების მქსოველი
119. ტრაქტორისტი
120. ცომის მფორმირებელი
121. მკერავი
122. მხერხავი
123. რკინიგზის ტრანსპორტზე და მეტროპოლიტენის სიგნალიზაციის, ცენტრალიზაციისა და ბლოკირების ელექტრომემონტაჟე
124. გემის ელექტრომემონტაჟე
125. ელექტრული მოწყობილობის ელექტრომონტიორი
126. სარელო და ცვის და ავტომატური აპარატურის რემონტის ელექტრომონტიორი
127. კავშირგაბმულობის ელექტრომონტიორი
128. სატელეფონო კავშირის სტაციონალური მოწყობილობის ელექტრომონტიორი
129. სატელეგრაფო კავშირის სტაციონალური მოწყობილობის ელექტრომონტიორი
130. გამანაწილებელი მოწყობილობის რემონტის ელექტრო-ზეინკალი
131. ელექტროდანადგარებს რემონტის ელექტროზეინკალი
132. მეცხოველეობის კომპლექსების და ფერმების ოპერატორი
133. მეფრინველეობის და მექანიზებული ფერმებს ოპერატორი
134. მეღორეობის კომპლექსებისა და მექანიზებული ფერმების ოპერატორი
135. საკვებდამამზადებელი საამქროებს ოპერატორი
136. ცხოველებს ვეტერინალური დამუშავების ოპერატორი

დანართი 3

1986—1990 წლებში გამომცემლობა „პროსვეშჩენიეს“ მიერ მოსწავლეთა პროფესიული სწავლებისათვის დამხმარე სახელმძღვანელოების გამოცემის გეგმა

1986 წელი

1. ვ. ა. პოლიაკოვი — ელექტროტექნიკა მე-2 შევსებული გამოცემა¹

¹ 1-9 დამხმარე სახელმძღვანელოები განკუთვნილია VII-X კლასებისათვის (კლასების მოქმედი ნუმერაციის მიხედვით)

- საქმე
2. პ. ს. ლერნერი, პ. მ. ლუკიანოვი — სახარატო და საღარიბო
 3. დ. ვ. მეღნიკოვა და სხვ. — ქსოვილის დამუშავება
 4. ვ. პ. ლივინცევი და სხვ. — სატყეო მეურნეობის საფუძვლები

1987 წელი

5. ი. ნ. ბელუხოვი — მეცხოველეობისა და კომპლექსების მექანიზაცია და ავტომატიზაცია
 6. ა. ე. სტავროვსკი — მეცხოველეობის საფუძვლები
 7. ა. ვ. ალექსანდროვსკი — საამშენებლო საქმე
 8. ა. პ. კორნეევა და სხვ. — მანქანაზე წერა და საქმისწარმოების საფუძვლები
 9. ა. პ. აგაფონოვი — ავტომობილი
 10. პ. რ. ატუტოვი, ვ. ა. პოლიაკოვი — წარმოების საფუძვლები.
- პროფესიის არჩევა²

1988 წელი

11. ელექტრონულ-გამომთვლელი ტექნიკა
12. სამკერვალო წარმოება
13. მეცხოველეობა და მეცხოველეობის ფერმების მექანიზაცია
14. ხის დამუშავება

1989 წელი

15. ლითონის დამუშავება
16. ტექსტილური წარმოება
17. სამშენებლო-სამონტაჟო წარმოება
18. რადიოელექტრონიკა
19. სამანქანათმშენებლო ხაზვა

1990 წელი

20. მემცენარეობის აგროტექნიკა და მექანიზაცია
21. ავტოსაქმე
22. საზოგადოებრივი კვება
23. ელექტროტექნიკა
24. მეცხოველეობის საფუძვლები
26. სავაჭრო მომსახურება

² 10-26 დამხმარე სახელმძღვანელოები განკუთვნილია VIII-X კლასებისათვის (კლასების ახალი ნუმერაციით)

სსრ კავშირის განათლების სამინისტროს მიერ დამტკიცებული
სასწავლო აღჭურვილობისა და სასწავლო-თვალსაჩინო მასალის
ნუსხათა ს ი ა

1. მანქანაზე ბეჭდვისა და თანამედროვე საქმისწარმოებისათვის
განკუთვნილი სასკოლო კაბინეტების აღჭურვილობის ნუსხა.

(დამტკიცებულია სსრ კავშირის განათლების სამინისტროს 1971
წლის 19 მარტის № 18 ბრძანებით)

2. ავტოსაქმისათვის განკუთვნილი კაბინეტების სასწავლო აღ-
ჭურვილობისა და სასწავლო-თვალსაჩინო მასალის ნუსხა იმ საშუალო
ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლებში, რომლებშიც უფროსი კლასების
მოსწავლეთა შესაბამისი სწავლება მიმდინარეობს.

(დამტკიცებულია სსრ კავშირის განათლების სამინისტროს 1976
წლის 16 ივნისის № 101 ბრძანებით).

3. სოფლის საშუალო ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლებში სასო-
ფლო-სამეურნეო მანქანების შესწავლისათვის განკუთვნილი კაბინე-
ტების სასწავლო აღჭურვილობისა და სასწავლო-თვალსაჩინო მასალის
ნუსხა.

(დამტკიცებულია სსრ კავშირის განათლების სამინისტროს 1977
წლის 9 ივნისის № 86 ბრძანებით).

4. მესაქონლეობის, მესაქონლეობის ფერმების მექანიზაციისა და
ელექტროფიკაციის საფუძვლების სასწავლო აღჭურვილობისა და ხელ-
საწყოების ნუსხა.

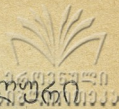
(დამტკიცებულია სსრ კავშირის განათლების სამინისტროს 1979
წლის 14 აგვისტოს № 157 ბრძანებით).

5. ელექტროტექნიკისათვის საჭირო სასწავლო აღჭურვილობის
ნუსხა.

(დამტკიცებულია სსრ კავშირის განათლების სამინისტროს 1979
წლის 14 აგვისტოს № 158 ბრძანებით).

6. სასწავლო-თვალსაჩინო მასალისა და სასწავლო აღჭურვილო-
ბის ტიპური ჩამონათვლები, საშუალო სკოლა. ნაწილი: „წარმოების
საფუძვლები. პროფესიის არჩევა“.

დამტკიცებულია 1986 წელს

მოსწავლეთა შრომითი აღზრდისა და მწარმოებლური
 შრომის გაუმჯობესების ნაწილში ზოგადსაგანმანათ-
 ლო სკოლის რეფორმის თაობაზე კანონმდებლობის
 დაცვის შემოწმების შედეგების შესახებ

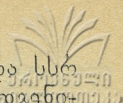
6 თებერვალი 1987 წელი, № ჩ-0213 26-10

საქართველოს სსრ პროკურატურა და განათლების სამინისტრო აღნიშნავენ, რომ სახალხო განათლების ორგანოებმა ადგილებზე გარკვეული მუშაობა ჩაატარეს მოსწავლეთა შრომითი აღზრდის გაუმჯობესებისა და მათი მწარმოებლური შრომის ორგანიზაციის ნაწილში ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლის რეფორმის შესახებ კანონმდებლობის დაცვისათვის, აგრეთვე „მოსწავლეთა შრომითი აღზრდის, სწავლების, პროფესიული ორიენტაციისა და საზოგადოებრივად სასარგებლო, მწარმოებლური შრომის ორგანიზაციის გაუმჯობესების შესახებ“ სკკპ ცენტრალური კომიტეტისა და სსრ კავშირის მინისტრთა საბჭოს 1984 წლის 12 აპრილის № 314 დადგენილების მოთხოვნათა შესაბამისად. განმტკიცდა უფროსკლასელთა შრომითი აღზრდის სასწავლო-მატერიალური ბაზა.

რესპუბლიკაში ფუნქციონირებს 27 სასკოლათაშორისო სასწავლო-საწარმოო კომბინატი. საწარმოში, სასწავლო-საწარმოო კომბინატის ბაზაზე შეიქმნა 9540 სასწავლო სამუშაო ადგილი, რაც 1984 წელთან შედარებით ორჯერ მეტია. უფროსკლასელებმა, რომლებმაც მომზადება სხვადასხვა პროფესიების მიხედვით გაიარეს, წარმატებით აბარებენ გამოცდებს და საკვალიფიკაციო მოწმობებს ლებულობენ. 1985—1986 სასწავლო წელს სკოლების 57796 კურსდამთავრებულნიდან საკვალიფიკაციო გამოცდები მოსწავლეთა 68.4% ჩააბარა. სულ რესპუბლიკაში 140 სპეციალობაში კვალიფიკაციას 122521 უფროსკლასელი ლებულობს. გავრცელება ჰპოვა, აგრეთვე, შრომითი აღზრდის ისეთმა ფორმებმა, როგორცაა, სასწავლო-საწარმოო მეურნეობები, რომლებიც რესპუბლიკის 105 ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლაში ფუნქციონირებენ და სკოლის 10000-ზე მეტ მოსწავლეს აერთიანებენ.

ამასთან, როგორც შემოწმებებმა გვიჩვენეს, სახალხო განათლების განყოფილებების, ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლების, შრომითი საწარმოების მუშაობაში ადგილი აქვს ზოგადსაგანმანათლებლო და პროფესიული სკოლის რეფორმის კანონმდებლური ნორმების არსებითი დარღვევის შემთხვევებს.

მოსწავლეთა შრომითი სწავლების, აღზრდისა და პროფესიული ორიენტაციის დონე კვლავინდებურად არ პასუხობს დღევანდელ მოთხოვნებს, არ ატარებს მიზანმიმართულ ხასიათს.

მიუხედავად იმისა, რომ სკკპ ცენტრალურმა კომიტეტმა და ასრ კავშირის მინისტრთა საბჭომ 1984 წლის 12 აპრილს მიიღეს დადგენილება № 318 „საბაზო საწარმოს დებულების დამტკიცების შესახებ“, ადგილებზე ყველგან სათანადო ყურადღება როდი ექცევა მოსწავლეთა შრომითი და პროფესიული სწავლების მატერიალური ბაზის გაფართოებისა და განმტკიცების საკითხებს.

რესპუბლიკაში მოქმედი 2674 საშუალო და რვაწლიანი სკოლიდან, 305-ს ანუ 11,4%-ს საერთოდ არა აქვს სასკოლო სახელოსნო, განსაკუთრებით არასახარბიელო ვითარება შეიქმნა ონის, ზესტაფონის, ხელვაჩაურის, თეთრი წყაროს, ახმეტის, ასპინძის რაიონებში, ქალაქებში — ზუგდიდსა და ტყვარჩელში, სადაც ბევრ სკოლას არა აქვს სწავლებისათვის შესაფერისი სახელოსნოები: სიეწროვის, ხშირად ავარიული მდგომარეობის გამო ვერ იცავენ ელემენტარულ სანიტარიული-ჰიგიენურ ნორმებს, შრომის დაცვისა და უსაფრთხოების წესებს.

ქ. თბილისის გლდანის, ოქტომბრის, საჩხერის, ხაშურის, ახალციხის, ყვარლის, ზნაურის, ლაგოდეხის რაიონების, ქ. ფოთისა და სხვა რაიონების ბევრი სკოლა ცუდად არის უზრუნველყოფილი მოსწავლეთა შრომითი სწავლებისათვის აუცილებელი მოწყობილობებით: დაზგებით, მანქანებით. ზოგიერთი ზემოდასახელებული რაიონის სკოლების სასწავლო ინვენტარი ისეთი მოძველებული და დაზიანებულია, რომ მისი შეკეთება ჭირს.

იმის გამო, რომ არ აქვთ საკმაო რაოდენობის ტრაქტორი, ავტომანქანა, მნიშვნელოვნად დაბალია ტრაქტორების ავტომანქანის მძღოლებისა და მექანიზატორთა სპეციალობების მიხედვით მოსწავლეთა პროფესიული მომზადების დონე.

ამასთან, რესპუბლიკის ბევრი რეგიონის საბაზო საწარმოები არა-დამაკმაყოფილებლად ასრულებენ თავიანთ მოვალეობებს სკოლის სახელოსნოების, მოსწავლეთა საწარმოო ბრიგადების აუცილებელი ტექნიკით, ნედლეულით, მასალით, კვალიფიციური კადრებით უზრუნველსაყოფად, არ აქტიურობენ სასწავლო-სამუშაო ადგილის მოსაწყობად.

მარნეულის, ზესტაფონის, გუდაუთის, გალის რაიონებში, ქ. ქ. ზუგდიდის, ბათუმისა და ა. შ. ზოგიერთ სკოლებსა და საბაზო საწარმოებს დღემდე არ დაუდიათ სათანადო ხელშეკრულებები.

რაც შეეხება ლენინგორისა და გაგრის რაიონებს, ქ. სოხუმსა და ა. შ. ქალაქებს აქ საბაზო საწარმოებს სკოლებთან ხელშეკრულებები არ დაუდიათ საბაზო საწარმოების ცალკეული ხელმძღვანელების მიზეზით.

აფხაზეთის ასსრ, გარდაბნის, გურჯაანის, ლენტეხის, თერჯოლის, მესტიის და ა. შ. რაიონებში მოსწავლეთა შორის პროფესიული ორი-

ენტაცია და მათთვის მუშური პროფესიების სწავლება ხორციელდება შეზღუდული რაოდენობის პროფილის ფარგლებში, ამა თუ იმ კატეგორიის მიხედვით სახალხო მეურნეობის არსებულ მოთხოვნათა გაუთვალისწინებლად, პერსპექტივის დაუგეგმავად.

ამის შედეგად და აგრეთვე სახალხო განათლების ორგანოების, სკოლების სუსტი პროფორიენტაციული მუშაობის გამო, სკოლადაშთავრებულითა შრომითი მოწყობის მაჩვენებელი შრომითი სწავლების პროფილთან შედარებით დაბალია და 37,8%-ს შეადგენს.

მოსწავლეთა მწარმოებლური შრომის ორგანიზაცია ყველგან და სრულად როდი პასუხობს რეფორმის ამოცანებს, უფროსკლასელთა შრომითი პრაქტიკა ყველგან როდი შეესაბამება მათი შრომითი სწავლების პროფილს.

ყოველთვის ერთობლივად როდი წყდება ფაქტობრივად დამზადებული პროდუქციის მიხედვით მოსწავლეთა შრომის ანაზღაურების საკითხები. აღნიშნულ დარღვევებს ადგილი აქვს ქ. თბილისის ორჯონიკიძის, გლდანის, ზესტაფონის რაიონებში, ქ. ზუგდიდში, ბათუმსა და მარნეულში.

რესპუბლიკაში სერიოზულ პრობლემად რჩება სკოლების უზრუნველყოფა შრომითი სწავლების კვალიფიციური პედაგოგიური კადრებით: ამჟამად შრომის მასწავლებელთა მხოლოდ ნახევარს აქვს უმაღლესი, ხოლო ყოველ მესამეს — საშუალო ან საშუალო სპეციალური განათლება. ამასთან, შრომითი სწავლების მასწავლებელთა 38% არასპეციალისტია.

ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე და აგრეთვე სკოლის მოსწავლეთა შრომითი აღზრდისა და პროფესიული ორიენტაციის გაუმჯობესების, მათი საზოგადოებრივად სასარგებლო, მწარმოებლურ შრომაში ჩაბმის მიზნით გააკლებთ:

1. განიხილოთ სახალხო განათლების კოლეგიებისა და საბჭოების სტრუქტურა ზოგადსაგანმანათლებლო და პროფესიული სკოლის რეფორმის რეალიზაციის მსვლელობა სკკპ ცენტრალური კომიტეტისა და სსრ კავშირის მინისტრთა საბჭოს 1981 წლის 12 აპრილის № 314 დადგენილების „მოსწავლეთა შრომითი აღზრდის, სწავლების, პროფესიული ორიენტაციისა და საზოგადოებრივად სასარგებლო, მწარმოებლური შრომის ორგანიზაციის გაუმჯობესების შესახებ“ შუქზე. დასახოთ პრაქტიკული ზომები არსებულ ნაკლოვანებათა დასაძლევად, შექმნათ აუცილებელი პირობები შრომითი აღზრდის ძირეულად გაუმჯობესების, ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლის მოსწავლეთა სწავლებისა და პროფესიული ორიენტაციის, მათი მწარმოებლური შრომის ორგანიზაციის, სკოლებში კვალიფიციური მუშების მომზადების დონის ამაღლებისა და განვითარების უზრუნველსაყოფად.

2. ამაღლოთ მომთხოვნელობა სახალხო განათლების ორგანოების,

სკოლების, სასკოლათა შორისო სასწავლო-საწრმოო კომბინატების ხელმძღვანელთა მიმართ მოსწავლეებს შორის პროფესიული ორიენტაციის მიზნით ჩატარებულ მუშაობაზე, საბაზო ორგანიზაციებთან მჭიდრო კონტაქტების განსამტკიცებლად და აგრეთვე მოსწავლეთა საწარმოო სწავლებისა და მწარმოებლური შრომისათვის; მასწავლებელთა სამუშაო ადგილებით უზრუნველყოფისათვის, სასწავლო დაწესებულებათა მატერიალურ-ტექნიკური ბაზის განსამტკიცებლად.

3. ჩამოუყალიბოთ მოსწავლეებს შეგნებული დამოკიდებულება პროფესიის არჩევისადმი, დახვეწოთ მუშაობა მუშური პროფესიების პროპაგანდისათვის. ამაღლოთ სასწავლო-მეთოდური კაბინეტების მუშაობის დონე პროფორიენტაციის საქმეში მეცნიერულ-ტექნიკური პროგრესის მოთხოვნებიდან გამომდინარე, უზრუნველყოთ ისინი საინფორმაციო-საცნობარო მასალებითა და პროფესიოგრაფებით, მოამზადოთ ახალგაზრდობა შრომისათვის. ფართოდ გააცნოთ მოსწავლეებს ჟახლესი ტექნიკა და ტექნოლოგია, მათი განვითარების პერსპექტივები, აღჭურვოთ ისინი ინფორმაციისა და გამოთვლითი ტექნიკის დარგში ცოდნითა და შესაძლებლობებით. აქტიურად დანერგოთ სასწავლო-აღმზრდელი სფეროში მიკროპროცესორული ტექნიკა და ელექტროგამომვლელი მანქანები, ავტომატიზებული სისტემები.

4. მოსწავლეთა შრომითი და პროფესიული სწავლების, საზოგადოებრივად სასარგებლო, მწარმოებლური შრომის პროცესში პრაქტიკაში ფართოდ დანერგოთ გამოყენებულ წარმოებათა საწარმოო შეკავების შესრულება. უზრუნველყოთ შრომითი ობიექტების საფუძვლიანი არჩევა მოსწავლეთა ასაკობრივი და ფიზიოლოგიური თავისებურებების, პროფესიული მომზადების პროფილის შესაბამისად. მაქსიმალურად დაუახლოოთ მოსწავლეთა შრომა თანამედროვე წარმოების პირობებს.

5. განამტკიცოთ საწარმოთა შრომითი კოლექტივებისა და სასწავლო დაწესებულებების კავშირი. რეგულარულად ჩაატაროთ მოსწავლეთა შეხვედრები წარმოების მოწინავეებთან და ნოვატორებთან, რაციონალიზატორებთან და გამომგონებლებთან, ფართო პროპაგანდა გაუწიოთ მუშათა კლასის მოწინავე ტრადიციებს.

6. ამაღლოთ მოსწავლეთა შრომითი გაერთიანებების მოღვაწეობის ორგანიზაციაში მოსწავლეთა თვითმმართველობის როლი და ავტორიტეტი, ყოველმხრივ წაახალისოთ მათი ინიციატივა და დამოუკიდებლობა შრომით საქმეებში, ჩააბათ შრომითი კოლექტივები საზოგადოებრივ ცხოვრებაში. აქტიურად გამოიყენოთ შრომითი შეჯიბრებების აღმზრდელითი ძალა.

7. საბაზო ორგანიზაციებთან ერთად უმოკლეს ვადაში მიიღოთ ქმედითი ზომები შრომითი სწავლების სასწავლო სახელოსნოების იმ სკოლებში შექმნისათვის, რომლებშიც ისინი არ არის, აგრეთვე სკო-

ლებში უკვე არსებული სახელოსნოების მატერიალურ-ტექნიკული ბაზის გაუმჯობესებისათვის.

8. ყოველმხრივ განავითაროთ, ძირითადად, წარმოების სტრუქტურული ქვეგანყოფილებების სახით, მოსწავლეთა შრომითი გაერთიანებების სხვადასხვა სახეობები: მოსწავლეთა ქარხნები, ფაბრიკები, საამქროები, ბრივადები, სასწავლო-საწარმოო მეურნეობები, შრომისა და დასვენების ბანაკები. უზრუნველყოთ მათი საქმიანობა მთელი წლის მანძილზე.

9. უზრუნველყოთ მოსწავლეთა შრომისა და დასვენების პირობების უსაფრთხოება შრომისა და პროფესიული სწავლების ორგანიზაციისას, საზოგადოებრივად სასარგებლო მწარმოებლური შრომის დროს.

10. მოზარდთა შრომის არსებული კანონმდებლობის მოთხოვნათა მკაცრი გათვალისწინებით შრომის დაცვის ნორმებისა და უსაფრთხოების ტექნიკის წესების შესაბამისად სრულყოთ ახალგაზრდობის ეკონომიკური მომზადება, შრომითი და პროფესიული სწავლების პროცესის დროს პრაქტიკულად განუვითაროთ მოსწავლეებს საზოგადოებრივი დოვლათისადმი მზრუნველი დამოკიდებულება. შეუქმნათ მათ გარკვეული წარმოდგენა საწარმოო გეგმაზე. შრომის ნაყოფიერებაზე, პროდუქციის თვითღირებულებასა და ხარისხზე, სამეურნეო ანგარიშზე, შრომის აღრიცხვასა და ნორმირებაზე, ხელფასზე, გააცნოთ მოსწავლეებს შრომის მეცნიერული ორგანიზაციის პრინციპები.

ეკონომიკისა და მომჭირნეობისათვის მოსწავლეთა სრულიად საკაფ-შირო ლაშქრობაში აქტიურად ჩააბათ მოსწავლეთა შრომითი კოლექტივები, ფრთოდ გამალოთ მათი შეჯიბრება ხუთწლედის ეკონომიურ ფონდში, რაც შეიძლება მეტი წვლილის შესატანად.

11. ჩატარებული მუშაობის შედეგების შესახებ აცნობოთ საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროს 1987 წლის 1-ლ მაისამდე.

მინისტრის მოაზგილე ნ. მ. ჩიკვილიძე

ПОСТАНОВЛЕНИЕ

ПРЕЗИДИУМА ПРАВЛЕНИЯ ВСЕСОЮЗНОГО ОБЩЕСТВА «ЗНАНИЕ», КОЛЛЕГИИ МИНИСТЕРСТВА ПРОСВЕЩЕНИЯ СССР И ГОСУДАРСТВЕННОГО КОМИТЕТА СССР ПО ПРО- ФЕССИОНАЛЬНО-ТЕХНИЧЕСКОМУ ОБРАЗОВАНИЮ

О дальнейшем совершенствовании и повышении эффективности
военно-патриотического воспитания учащейся молодежи

9 сентября 1986 года

XXVII съезд КПСС наметил развернутую программу дальнейшего повышения идейно-политического уровня и ответственности коммунистического воспитания советских людей.

В политическом докладе ЦК КПСС съезду, резолюции по Политическому докладу, в новой редакции Программы КПСС и других материалах съезда вновь подчеркнута необходимость усиления военно-патриотического воспитания. «Важной задачей идейно-воспитательной работы, — отмечается в Программе КПСС, — остается военно-патриотическое воспитание, формирование готовности защитить социалистическую Отчизну, отдать ей все свои силы, а если потребуется, и жизнь».

Большая роль в военно-патриотическом воспитании советских людей, особенно учащейся молодежи, принадлежит Всесоюзному обществу «Знание», его совместной работе с Министерством просвещения СССР и Государственным комитетом СССР по профессионально-техническому образованию.

За последние годы накоплен определенный опыт совместной работы организаций общества «Знание», органов народного и профессионально-технического образования по повышению качества и эффективности военно-патриотического воспитания учащейся молодежи.

Однако в этой деятельности имеются и серьезные недостатки, неиспользованные возможности. Не везде создана четкая система военно-патриотического воспитания, организационно не оформлены лекторские коллективы. Лекции и другие мероприятия на военно-патриотические темы проводятся эпизодически, во многих случаях сухо и неинтересно. Анализ состояния военно-патриотической пропаганды среди учащихся осуществляется крайне редко и неглубоко, контроль за ее идейно-политическим содержанием и организационно-методическим уровнем налажен слабо.

К лекционной пропаганде еще недостаточно привлекаются квалифицированные специалисты, ветераны партии, войны и Вооруженных Сил, кадровые офицеры, генералы и адмиралы.

Многие организации общества «Знание», органы народного и профессионально-технического образования не проявляют должной инициативы для развития и укрепления взаимных контактов и разработки совместных планов по организации военно-патриотического воспитания, пропаганде военных и военно-технических знаний среди учащихся и преподавателей.

В целях дальнейшего развития и совершенствования работы по военно-патриотическому воспитанию молодежи Президиум Правления Всесоюзного общества «Знание», коллегии Министерства просвещения СССР и Государственного комитета СССР по профессионально-техническому образованию постановляют:

1. Организациям Всесоюзного общества «Знание», органам народного и профессионально-технического образования всемерно развивать и углублять формы взаимодействия своих организаций в вопросах совершенствования военно-патриотического воспитания учащейся молодежи.

Рекомендовать правлениям организаций общества «Знание», органам народного и профессионально-технического образования ежегодно составлять совместные планы пропаганды военных знаний и военно-патриотического воспитания.

Практиковать включение в состав правлений организаций общества «Знание» и его секций работников народного и профессионально-технического образования. Привлекать военных руководителей и других педагогических работников учебных заведений к работе в секциях.

Считать необходимым взаимное участие представителей общества «Знание», органов народного и профессионально-технического образования в заседаниях президиумов и пленумов общества «Знание», заседаниях коллегий органов народного и профессионально-технического образования при рассмотрении вопросов военно-патриотического воспитания.

Разработать и осуществить совместные военно-патриотические мероприятия в связи с подготовкой к 70-летию Советских Вооруженных Сил.

2. Одной из важных задач организаций Общества «Знание» считать оказание всесторонней помощи органам народного и профессионально-технического образования в подготовке молодежи к труду и защите Родины.

На общественных началах вести систематическую лекционную работу в школах, профессионально-технических училищах, на призывных пунктах военкоматов, в клубах «Будущий воин», трудовых, оборонно-спортивных оздоровительных лагерях, среди родителей и преподавательского состава по тематике военных знаний, военно-патриотического воспитания. К работе с учащимися привлекать лучших лекторов.

Использовать разнообразные формы пропаганды: народные университеты, циклы лекций, встречи с ветеранами партии, войны и труда, Вооруженных Сил, участниками выполнения интернационального долга, курсантами военных училищ, воинами-отпускниками.

Лекторам совместно с преподавателями и инженерно-педагогическими работниками настойчиво раскрывать значение и особенности героической профессии советского офицера, воина Советской Армии и Военно-Морского Флота.

Добиться, чтобы в каждой организации общества «Знание» учебного заведения была создана и активно действовала секция по пропаганде военных знаний и военно-патриотического воспитания.

Бюро секции пропаганды военных знаний и военно-патриотического воспитания Правления Всесоюзного общества «Знание» подготовить тематику лекций и учебный план для университетских военных знаний и военно-патриотического воспитания и методические рекомендации в помощь лектору.

3. Органам народного и профессионально-технического образования принять дополнительные меры по усилению совместной работы с организациями общества «Знание» в военно-патриотическом воспитании учащейся молодежи.

Обеспечить высокий уровень проводимых мероприятий, их связь с практическими задачами социально-экономического развития и укрепления обороноспособности страны на основе ускорения научно-технического прогресса. Добиваться, чтобы пропагандистские мероприятия были не только глубокими по содержанию, но и интересными, убедительными и яркими по форме. Важно воспитывать советскую молодежь в духе беспредельной любви к советской Родине, высокой политической бдительности и классовой ненависти к империалистическим агрессорам, нетерпимости к буржуазной идеологии и морали. Воспитывать у молодежи чувство коллективизма, дружбы и товарищества,

любовь к Вооруженным Силам СССР, постоянную готовность к защите Родины.

В соответствии с принятым недавно постановлением ЦК КПСС и Совета Министров СССР, направленном на дальнейшее улучшение подготовки молодежи к воинской службе, особое внимание обратить на значительное улучшение подготовки молодых людей к службе в Вооруженных Силах СССР. В доступной форме знакомить будущих воинов с особенностями современного этапа развития видов Вооруженных Сил, вести пропаганду военных знаний. Добиваться единства военно-технического обучения, военно-патриотического и физического воспитания молодежи.

4. Редакция «Учительской газеты», журналов «Слово лектора», «Рабочая смена», «Профессионально-техническое образование» систематически освещать опыт и состояние военно-патриотического воспитания молодежи. Расширить публикацию издательствами пропагандистских и методических материалов по проблемам военно-патриотического воспитания молодежи, повышать их качество и идейный уровень. Особое внимание обратить на выпуск литературы в помощь лекторам и педагогам, а также информационных материалов для учащейся молодежи, содержащих убедительные аргументы, факты, раскрывающие преимущества социализма, сущность и источники советского патриотизма, цели и задачи Советских Вооруженных Сил. Привлекать в качестве авторов видных военачальников, ветеранов партии, войны и труда, ученых, кадровых офицеров, генералов и адмиралов.

5. Президиуму Правления Всесоюзного общества «Знание», отделам начальной военной подготовки Министерства просвещения СССР и Госпрофобра СССР обобщать и распространять опыт совместной работы организаций общества «Знание» с органами народного и профессионально-технического образования.

Представлять к награждению знаками, грамотами Правления Всесоюзного общества «Знание», Министерства просвещения СССР и Государственного Комитета СССР по профессионально-техническому образованию лучших лекторов, педагогов и мастеров производственного обучения, организаторов лекционной пропаганды за успехи в распространении военных и военно-технических знаний.

6. Контроль за выполнением возложить на бюро секции пропаганды военных знаний и военно-патриотического воспитания и отделы начальной военной подготовки Минпроса СССР и Госпрофобра СССР.

Председатель Правления Всесоюзного общества «Знание»
академик Н. Г. Басов

Министр просвещения СССР
С. Г. Щербаков

Председатель Государственного Комитета СССР по профессионально-техническому образованию А. П. Думачев

Приложение

ПРИМЕРНАЯ ТЕМАТИКА

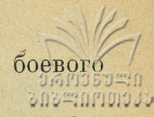
циклов лекций, лекций и бесед по пропаганде военных знаний и военно-патриотического воспитания в общеобразовательных школах, профтехучилищах, техникумах и на призывных пунктах для призывной и допризывной молодежи

ЦИКЛЫ ЛЕКЦИЙ

для учащихся старших классов общеобразовательных школ, профтехучилищ и педагогических коллективов школ и средних учебных заведений

Цикл № 1

1. В. И. Ленин, КПСС о защите социалистического Отечества.
2. X съезд КПСС о дальнейшем укреплении экономического и оборонного могущества нашей Родины.
3. Научно-техническая революция в военном деле и задачи молодежи в овладении научно-техническими знаниями.
4. XXVII съезд КПСС о возрастании агрессивности империализма США и НАТО и борьба Советского государства против гонки вооружений, за ядерное разоружение.

6. XXVII съезд КПСС о дальнейшем укреплении содружества стран Варшавского договора.
7. Методика военно-патриотического воспитания в школах.

Цикл № 2

1. КПСС — организатор и вдохновитель нашей победы.
2. Солдаты Победы. Массовый героизм советских воинов.
3. Выдающиеся советские полководцы и флотоводцы.
4. Герои незримого фронта (о советских разведчиках).
5. «За огненной чертой» (о советских партизанах).
6. Комсомол в Великой Отечественной войне 1941 — 1945 годов.
7. Подвиги советских женщин в Великой Отечественной войне.
8. Интернациональный подвиг советских воинов.

Цикл № 3

История, традиции, современность.

1. Ракетные войска стратегического назначения.
2. Сухопутные войска.
3. Войска противовоздушной обороны страны.
4. Военно-воздушные силы.
5. Военно-Морской Флот.
6. Пограничные войска.
7. Офицер — профессия героическая.

Для военных руководителей общеобразовательных школ и ПТУ.

Цикл № 4

1. XXVII съезд КПСС о боевом потенциале Советских Вооруженных Сил.
 2. Крупнейшие сражения Великой Отечественной войны.
 3. Выдающиеся советские полководцы и флотоводцы.
 4. Критика буржуазных фальсификаторов истории второй мировой войны.
 5. Новые силы и средства ведения войны (по материалам иностранных армий и флота).
 6. Вооруженные силы Советского Союза на страже Родины (к 70-летию Советской Армии и Военно-Морского Флота).
- Для родителей старших школьников и учащихся ПТУ.

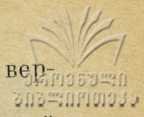
Цикл № 5

1. Ленинское учение о защите Социалистического Отечества.
2. Советские Вооруженные Силы — школа воспитания мужества и патриотизма.
3. Пути и формы семейного воспитания, готовность юношей и девушек к защите социалистической Родины.

ПРИМЕРНАЯ ТЕМАТИКА

лекций и бесед с молодежью в общеобразовательных школах, профтехучилищах, техникумах, на призывных пунктах военкоматов, предприятий, колхозах и учреждениях

1. Марксистско-ленинское учение о защите социалистического Отечества.
2. Заветы В. И. Ленина советским воинам.
3. Проблемы войны и мира в документах XXVII съезда КПСС.
4. Ускорение социально-экономического развития страны — важнейший фактор повышения оборонной мощи Советского государства.
5. XXVII съезд КПСС о возрастании роли партии в руководстве Вооруженными Силами.
6. Всемирно-историческая победа народа в Великой Отечественной войне и современность.
7. Военно-стратегический паритет между СССР и США, Организации Варшавского Договора и НАТО — важный фактор безопасности и сохранения мира.
8. XXVII съезд КПСС о возрастании агрессивности империализма и задачах повышения бдительности советского народа.
9. КПСС во главе прогрессивных сил в борьбе за мир и всеобщую безопасность.
10. Интернациональный характер Советских Вооруженных Сил.
11. Они выполняли интернациональный долг в Афганистане.
12. Революционные, трудовые и боевые традиции советского народа и его Вооруженных Сил.
13. Служба в рядах Советской Армии и Военно-Морского Флота — священный долг и почетная обязанность граждан СССР.

- 14. Военная присяга — клятва советского воина на верность социалистической Родине.
- 15. Уставы Вооруженных Сил — свод законов о воинской службе.
- 16. Конституция СССР о защите социалистического Отечества.
- 17. Законы СССР об ответственности за воинские преступления.
- 18. Служба в Советской Армии и на Флоте — большая школа жизни, мужества и патриотизма.
- 19. Комсомол и Вооруженные Силы.
- 20. Мы идем навстречу 70-летию Великого Октября.
- 21. К семидесятилетию Советской Армии и Военно-Морского Флота.

ПО С Т А Н О В Л Е Н И Е

ПРЕЗИДИУМА РЕСПУБЛИКАНСКОГО СОВЕТА ПРОФСОЮЗОВ ГРУЗИИ, БЮРО ЦЕНТРАЛЬНОГО КОМИТЕТА ЛКСМ ГРУЗИИ, КОЛЛЕГИИ МИНИСТЕРСТВА ПРОСВЕЩЕНИЯ ГРУЗИНСКОЙ ССР, КОЛЛЕГИИ ГОСУДАРСТВЕННОГО КОМИТЕТА ПО ПРОФЕССИОНАЛЬНО-ТЕХНИЧЕСКОМУ ОБРАЗОВАНИЮ ГРУЗИНСКОЙ ССР, ПРЕЗИДИУМА ГРУЗИНСКОГО РЕСПУБЛИКАНСКОГО СОВЕТА НАУЧНО-ТЕХНИЧЕСКИХ ОБЩЕСТВ И ПРЕЗИДИУМА ГРУЗИНСКОГО РЕСПУБЛИКАНСКОГО СОВЕТА ВСЕСОЮЗНОГО ОБЩЕСТВА ИЗОБРЕТАТЕЛЕЙ И РАЦИОНАЛИЗАТОРОВ

О проведении республиканского конкурса «Научно-техническое творчество юных — на службу современности»

27 февраля 1987 года

Президиум республиканского Совета профсоюзов Грузии, Центральный Комитет ЛКСМ Грузии, коллегия Министерства просвещения Грузинской ССР, коллегия государственного Комитета по профессионально-техническому образованию Грузинской ССР, Президиум Грузинского республиканского Совета научно-технических обществ и Президиум Республиканского Совета Всесоюзного общества изобретателей и рационализаторов постановляют:

1. Начиная с 1987 года, ежегодно проводить Республиканский конкурс «Научно-техническое творчество юных — на службу современности».

2. Утвердить Положение о конкурсе (прилагается).

3. Лауреатам конкурса присваивать звание лучшего «Юного исследователя», «Юного изобретателя» республики истекшего года.

4. Звания юным лауреатам присваивать в декабре каждого года.

5. Обязать областной, городские и районные комитеты ЛКСМ Грузии, Министерства просвещения Абхазской и Аджарской АССР, отделы народного образования Юго-Осетинской АО, городов и районов республики, Управление народного образования г. Тбилиси, Грузинские областной, городские и районные Советы Всесоюзного общества изобретателей и рационализаторов, областной, городские и районные Советы научно-технических обществ Грузинской ССР:

— обеспечить активное участие в конкурсе школьников, объединенных в технических кружках общеобразовательных школ, профессионально-технических училищ, внешкольных учреждений, Домов техники научно-технических обществ, Дворцов и клубов культуры профсоюзов, направляя творческие способности юных исследователей на создание научно-технических экспонатов, приборов, инструментов, практически полезных для общества; использовать изготовленные ими изделия и новую художественно-конструкторскую продукцию в различных отраслях народного хозяйства, увязывая творчество юных техников с социально-экономическими потребностями их района, города и предусматривая организацию исследовательских работ по заключенным с местными учреждениями и организациями двусторонним договорам;

— особенно заострить внимание на доведении требований конкурса и осознании их учащимися школ высокогорных районов и сельских местностей;

— создать из рядов молодых ученых, специалистов, студентов специальные группы с целью пропаганды конкурса.

6. Ежегодные средства на премирование победителей Республиканского конкурса выделять организаторам конкурса в порядке долевого участия:

— Госкомитету ГССР по профессионально-техническому образованию — 300 рублей;

— Грузинскому Республиканскому Совету научно-технических обществ — 300 рублей;

— Грузинскому Республиканскому Совету Всесоюзного об-

дства изобретателей и рационализаторов — 300 рублей.

7. Редакциям газет «Норчи ленинели», «Ахалгазрда комунисти», «Молодежь Грузии», «Сахалхо ганатлеба», детских передач Грузинского радио и телевидения систематически освещать вопросы проведения Республиканского конкурса, активного участия отдельных индивидов и лучших коллективов в развитии научно-технического творчества учащейся молодежи.

8. Отделам работы с молодыми учеными, учащейся молодежью и пионерами ЦК ЛКСМ Грузии (т. З. Буачидзе, А. Алавердашвили) и Управлению воспитательной работы Минпроса ГССР (т. Э. Заркуа) обеспечивать проведение ежегодного Республиканского конкурса на высоком организационном уровне.

Председатель Республиканского Совета профсоюзов Грузии
В. Сирадзе

Секретарь Центрального Комитета ЛКСМ Грузии
Д. Маргвелидзе

Министр просвещения Грузинской ССР
Н. Васадзе

Председатель Госкомитета Грузинской ССР по профессионально-техническому образованию
Н. Гургенидзе

Председатель Республиканского Совета научно-технических обществ Грузии
Г. Миндели

Заместитель Председателя Грузинского Республиканского Совета Всесоюзного общества изобретателей и рационализаторов
Л. Чантуришвили

ПОЛОЖЕНИЕ

о ежегодном Республиканском конкурсе «Научно-техническое творчество юных — на службу современности»

1. Цель и задачи конкурса

Целью ежегодного Республиканского конкурса «Научно-техническое творчество юных — на службу современности» является дальнейшее повышение уровня научно-технического творчества учащейся молодежи с учетом решений XXVII съез-

да КПСС и XXVII съезда КП Грузии, требований школьной реформы; формирование навыков исследовательской работы; обеспечение широкого вовлечения учащихся в современные формы развития науки и техники; ведение творческой работы юных техников в соответствии с социально-экономическими потребностями их района, города.

Конкурс должен стать эффективным средством увеличения доли участия учащихся в ускоренном развитии научно-технического прогресса, достижения массовости, мобилизации юных техников в разные ведомства и подчинения их одним общим интересам, активной пропаганды и укрепления авторитета технического творчества учащейся молодежи, претворения в жизнь новых форм поощрения и стимулирования увлеченной техническим творчеством молодежи.

2. Организация проведения и условия участия в конкурсе

Проведение Республиканского конкурса и выявление победителей обеспечивает постоянно действующий Республиканский комитет.

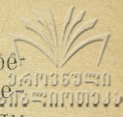
Для участия в конкурсе каждый из юных техников (группа авторов) представляет оргкомитету, созданному при областной, городской и районной комсомольской организации, оформленную надлежащим образом техническую документацию (заверенную руководителем учреждения, в технический кружок которого он сам входит) на собственную работу, изделие и экспонаты; оргкомитет же указанные материалы представляет в официальном порядке в Республиканский организационный комитет до 4-го ноября каждого года.

Представленные в Республиканский оргкомитет по проведению конкурса экспонаты, приборы, изделия должны содержать новшества по изготовлению, интересное художественно-конструкторское решение, элементы изобретательства и давать возможность их практического применения в различных отраслях народного хозяйства.

В конкурсе могут участвовать все учащиеся общеобразовательных школ и профессионально-технических училищ.

3. Присвоение званий лауреатам конкурса и их премирование

Ежегодно, в декабре, будет проводиться торжественное награждение лауреатов.

С учетом содержания элементов новизны, интересности результатов в изготовлении представленных на конкурс практических работ, экспонатов, инструментов, приборов победителям соответственно будут присваиваться звания лучшего «Юного исследователя» и «Юного изобретателя» республики истекшего года.

Для поощрения победителей конкурса учреждены следующие премии:

- Первая премия (две) — 200 рублей каждая,
- Вторая премия (три) — 100 рублей каждая,
- Третья премия (четыре) — 50 рублей каждая.

Лауреаты конкурса помимо денежных премий награждаются Почетными грамотами организаторов конкурса, туристическими путевками СССР и зарубежных стран.

Примечание: работа, представленная в Республиканский оргкомитет после 1-го ноября, к рассмотрению не принимается.

ПРИКАЗ МИНИСТЕРСТВА ПРОСВЕЩЕНИЯ ГССР

о введении учебной программы курса «Основы производства. Выбор профессии».

18 марта 1987 года, № 99

В связи с введением изучения курса «Основы производства. Выбор профессии» в VII — VIII классах общеобразовательных школ (VIII — IX классах после 1990 года) решением коллегии Министерства просвещения Союза ССР от 20 декабря 1986 года № 21/2, приказываю:

1. Утвердить грузинский вариант типовой программы курса «Основы производства. Выбор профессии».
2. Ввести с 1987 — 1988 учебного года изучение курса «Основы производства. Выбор профессии» во всех неполных средних и средних школах, школах-интернатах республики с VII класса и продолжить в последующем году в VIII классе.
3. Отделу трудового обучения и профессиональной подготовки учащихся общеобразовательных школ (тов. В. Бекашвили) совместно с управлением учебников (тов. Н. Глonti) к 1987 — 1988 учебному году обеспечить общеобразовательные школы программой курса «Основы производства. Выбор профессии».

4. Отделу трудового обучения и профессиональной подготовки учащихся общеобразовательных школ (тов. В. Бекашвили) совместно с научно-исследовательским институтом педагогики имени Я. Гогобашвили (тов. Ш. Амонашвили) до 1 мая 1987 года подготовить инструктивно-методическое письмо о методике и организации изучения курса «Основы производства. Выбор профессии».

5. Научно-исследовательскому институту педагогики им. Я. Гогобашвили (тов. Ш. Амонашвили), отделу трудового обучения и профессиональной подготовки учащихся (тов. В. Бекашвили) доложить коллегии в сентябре 1988 года о состоянии и итогах изучения курса «Основы производства. Выбор профессии» в 1987 — 1988 учебном году.

6. Министрам просвещения Абхазской и Аджарской АССР, заведующим отделами народного образования Юго-Осетинской АО, городов и районов республики, начальнику Управления народного образования г. Тбилиси в целях постановки на высоком организационном уровне изучения курса «Основы производства. Выбор профессии» обеспечить общеобразовательные школы квалифицированными кадрами. При подборе учителей данного предмета учитывать не только их специальность, но и уровень их идейной, нравственной, психологической и педагогической подготовки.

7. Центральному институту усовершенствования учителей (тов. В. Жвания) к 1987 — 1988 году по специально разработанному плану переподготовить учителей, которые приступают к преподаванию курса «Основы производства. Выбор профессии». При переподготовке учителей указанного предмета особое внимание уделять содержанию обучения, овладению его методами и способами.

8. Редакторам газеты «Сахалхо ганатлеба» (тов. Р. Двалишвили) и журнала «Скола да цховреба» (тов. Р. Дзерия) периодически публиковать соответствующие материалы по вопросам изучения курса «Основы производства. Выбор профессии».

9. Контроль за выполнением настоящего приказа поручить отделу трудового воспитания и профессиональной подготовки учащихся (тов. В. Бекашвили).

Министр Н. Ш. Васадзе

ИНСТРУКТИВНЫЕ ПИСЬМА МИНИСТЕРСТВ ПРОСВЕЩЕНИЯ СССР И ГРУЗИНСКОЙ ССР

о порядке и сроках введения обязательной профессиональной подготовки школьников

28 июля 1986 года, № 70-м, г. Москва

В соответствии с постановлением ЦК КПСС и Совета Министров СССР от 12 апреля 1984 года № 314 «Об улучшении трудового воспитания, обучения, профессиональной ориентации школьников и организации их общественно полезного, производительного труда» в VII — X (VIII — XI)¹ классах общеобразовательной школы вводится обязательная профессиональная подготовка. В связи с тем, что по окончании неполной средней школы учащиеся могут продолжить обучение в средней общеобразовательной школе, СПТУ и средних специальных учебных заведениях, профессиональное обучение учащихся будет осуществляться в два этапа. На первом этапе, в VII — VIII (VIII — IX) классах, предусмотрено профильное профессиональное обучение — изучение вопросов, общих для группы родственных профессий одной отрасли или производства, например, для станочных профессий: материаловедение, чтение чертежей, допуск и посадки, технические измерения, электротехника и т. д. Практическая часть обучения при этом включает выполнение простых работ по профессиям данной группы. На втором этапе, в IX — X (X — XI) классах, учащиеся завершают обучение по одной из конкретных профессий в соответствии с Перечнем профессий, по которым организуется подготовка учащихся в общеобразовательных школах, утвержденном в установленном порядке. В целом за четыре года профессионального обучения в VII—X (VIII—XI) классах предусматривается подготовка учащихся, как правило, на первоначальный квалификационный разряд по определенной профессии в соответствии с требованиями Единого тарифно-квалификационного справочника работ и профессий (ЕТКС) или Квалификационного справочника должностей служащих (КСДС).

В 1986 году разработаны и утверждены Минпросом СССР и Госпрофобром СССР программы профессионального обучения

¹ Здесь и далее в скобках указана нумерация классов в соответствии с новой структурой общеобразовательной школы.

учащихся VII — VIII (VIII — IX) классов по 17 профилям и IX — X (X — XI) классов по 29 профессиям промышленного, сельскохозяйственного производства и непроизводительной сферы (приложение 1).

В течение 1986 — 87 годов с участием отраслевых министерств и ведомств разрабатывается еще 20 программ по профилям для VII — VIII (VII — IX) классов и 139 программ по конкретным профессиям для IX — X (X — XI) классов (приложение 2).

Вышеуказанные программы будут выпускаться массовым тиражом и распространяться в установленном порядке по заявкам органов народного образования. Они предназначены для введения в действие начиная с 1987/88 учебного года в VII классе. Эти программы являются едиными для всех общеобразовательных школ страны. Для национальных школ с 11 (12)-летним сроком обучения программы приводятся в соответствие с учебным планом и утверждаются министерствами просвещения и госкомитетами по профтехобразованию союзных республик. По другим профессиям, не вошедшим в Перечень профессий, по которым может проводиться подготовка учащихся, и не указанным в приложениях 1 и 2, программы разрабатываются на местах на основе программ для подготовки рабочих соответствующих профессий на производстве и утверждаются министерствами просвещения союзных (не имеющих областного деления) и автономных республик, краевыми и областными отделами народного образования и соответствующими комитетами (управлениями) профтехобразования.

В новом Типовом учебном плане общеобразовательной школы на профессиональное обучение в VII — VIII (VIII — IX) классах отводится по 3 часа в неделю, в IX — X (X — XI) классах по 4, а также на трудовую практику в IX (X) — 120 часов. Общий лимит времени на профессиональную подготовку при этом составляет 596 часов. Кроме того, на труд по изучаемой профессии (профилю) рекомендуется использовать время, предусмотренное учебным планом на общественно полезный, производительный труд в VII — X (VIII — XI) классах и трудовую практику в VII — VIII (VIII — IX) классах. При обучении учащихся школ профессиям, по которым установленные сроки подготовки на производстве превышают 4 месяца, программами предусмотрено использование на труд по овладеваемой профессии в обязательном порядке части времени, отведен-

ного учебным планом школы на общественно полезный, производительный труд (около 300 часов). Если в силу условий такой возможности нет, то подготовка по этим профессиям не производится.

В соответствии с Положением о базовом предприятии общеобразовательной школы, утвержденным постановлением Совета Министров СССР от 30 августа 1984 года № 928, условия для профессиональной подготовки учащихся обеспечивают базовые предприятия школ.

Профессиональное обучение учащихся осуществляется, как правило, в учебных цехах и на участках предприятий, межшкольных учебно-производственных комбинатах, школьных и межшкольных учебно-производственных мастерских, а также на базе средних профессионально-технических училищ. По ряду профилей (автодело, основы агротехники и механизации, растениеводство, основы животноводства и механизации животноводческих ферм и комплексов, машинопись и основы делопроизводства) и соответствующих профессий обучение может осуществляться непосредственно в школах, для чего в них создается базовыми предприятиями необходимая материальная база. Профессиональное обучение учащихся VII — VIII (VIII — IX) классов по профилям: деревообработка, металлообработка и основы швейного производства — в отдельных случаях может проводиться на базе школьных мастерских, дополнительно оснащенных производственным станочным оборудованием.

Учебное оборудование для профессионального обучения учащихся общеобразовательных школ по ряду профилей определено Перечнями учебного оборудования и учебно-наглядных пособий, утвержденными Министерством просвещения СССР (приложение 4). При организации обучения по другим профилям и профессиям необходимо руководствоваться Перечнями учебного оборудования для кабинетов учебных заведений профессионального образования и подготовки рабочих на производстве. Это оборудование в установленном порядке составляет Всесоюзное объединение производственных предприятий Госпрофобра СССР по заявкам базовых предприятий и организаций.

Профессиональное обучение учащихся осуществляется специалистами и квалифицированными рабочими (колхозниками) базовых предприятий (хозяйств), направляемыми для этой цели в школы, на межшкольные УПК, в учебные цеха и на участки учителями труда, мастерами производственного обучения школ и

межшкольных учебно-производственных комбинатов, а также преподавателями и мастерами производственного обучения средних профтехучилищ.

Для занятий по профессиональной подготовке используются учебники, учебные, справочные и методические пособия, плакаты, которые издаются для общеобразовательных школ (приложение 3), профтехучилищ и подготовки рабочих на производстве. Общеобразовательные школы приобретают указанную литературу за счет ассигнований, предусмотренных на учебные расходы. На межшкольных УПК, в учебных цехах и на участках библиотечные фонды создаются за счет средств предприятий.

Выпускники средних общеобразовательных школ, прошедшие курс профессионального обучения, сдают квалификационные экзамены, которые принимаются экзаменационными комиссиями предприятий в соответствии с Положением о порядке аттестации и присвоения квалификации лицам, овладевающим профессиями рабочих в различных формах обучения, утвержденном соответствующими организациями. Учащимся, успешно сдавшим квалификационные экзамены, предприятия выдают свидетельства единого образца. Аттестация и присвоение квалификации учащимся, прошедшим обучение по профессиям «Водитель автомобиля» и «Тракторист-машинист», производится в порядке, установленном постановлениями Совета Министров СССР от 14 января 1969 года № 44 «Об обучении учащихся старших классов средних общеобразовательных школ автоделу» и от 14 мая 1970 года № 333 «О мерах по дальнейшему расширению подготовки кадров механизаторов для сельского хозяйства». В аттестат об общем среднем образовании выставляется итоговая оценка по трудовому и профессиональному обучению на основе оценок за IX — X (X — XI) классы и оценок, полученных на квалификационных экзаменах.

В процессе профессиональной подготовки в VII — VIII (VIII — IX) классах изучается курс «Основы производства. Выбор профессии». Занятия по данному курсу проводятся в учебно-методических кабинетах профориентации школ и межшкольных УПК, кабинетах отделов технического контроля предприятий, в средних профтехучилищах, центрах и лабораториях профориентации. Практическое ознакомление учащихся (VII, VIII) классов с профилем (профилями) обучения при изучении курса проходит непосредственно в учебных цехах и на участках предприятий, межшкольных УПК, СПТУ. Для изу-

чения курса, кроме оснащения, предусмотренного типовым¹ и речнем учебно-наглядных пособий и учебного оборудования¹ и Положением о школьном учебно-методическом кабинете профессиональной ориентации учащихся средней общеобразовательной школы², используется другое оборудование, диагностические приборы, электронно-вычислительная техника. На занятиях по курсу «Основы производства» каждый класс делится на две группы в порядке, установленном для уроков трудового обучения в школе и для УПК, учебных цехах и на участках предприятий. Вести курс могут учителя трудового обучения общеобразовательных предметов, мастера производственного обучения, а также специалисты центров профориентации. Отдельные темы, в том числе практические занятия, могут проводиться инженерами, экономистами, психологами и др.

Следует обеспечить своевременный и качественный подбор специалистов, которым будет поручено преподавание курса «Основы производства», организовать их методическую подготовку. Необходимо в приемлемые сроки провести переподготовку учителей труда, мастеров производственного обучения по новым программам, а также подготовку на курсах и семинарах по психолого-педагогическим вопросам работников производства, осуществляющих профессиональное обучение школьников.

Основными показателями эффективности профессиональной подготовки следует считать: получение учащимися профессиональной квалификации, трудоустройство и закрепление выпускников на производстве, продолжение учебы в соответствии с полученной профессией, качество изготавливаемой учащимися продукции и их работы в целом, отношение к труду как в процессе обучения, так и по окончании школы.

В 1986-87 учебном году трудовое и профессиональное обучение в VII — X классах можно проводить как по действующим программам, так и по временным программам, разработанным на местах, с учетом того, что в этом учебном году переходным учебным планом школы на трудовое и профессиональное обучение в VII — VIII классах отводится по 2 часа в неделю.

Заместитель министра Ф. Е. Штыкало

¹ Утверждается в 1986 г.

² Утверждено приказом Минпроса СССР от 10 ноября 1983 г. № 134.

ПЕРЕЧЕНЬ
 программы профессиональной подготовки для учащихся VIII—XI
 классов, разработанных в 1986 году

VIII — XI классы

ПРОФИЛИ

1. Деревообработка (№ 8, 1986).
2. Основы кондитерского производства.
3. Машинопись и основы делопроизводства (№ 3, 1987).
4. Машиностроительное черчение (№ 4, 1987).
5. Металлообработка (№ 9, 1986).
6. Общественное питание (№ 12, 1986).
7. Основы швейного производства (№ 2, 1987).
8. Основы агротехники и механизации растениеводства (№ 10, 1986).
9. Основы животноводства и механизации животноводческих ферм (№ 11, 1986).
10. Основы автоматики и телемеханики.
11. Основы строительно-монтажного производства.
12. Основы текстильного производства.
13. Основы прикладной химии.
14. Радиоэлектроника.
15. Торговое обслуживание.
16. Электротехника (№ 6, 1986).
17. Электронно-вычислительная техника (№ 5, 1986).

X — XI классы

ПРОФЕССИИ

1. Кондитер.
2. Лаборант химического анализа.
3. Маляр строительный

1 В скобках указаны номера журнала «Школа и производство», в которых публикуются данные программы.

4. Машинистка II категории.
5. Модистка головных уборов.
6. Монтажник радиоэлектронной аппаратуры и приборов.
7. Младший продавец непродовольственных товаров.
8. Младший продавец продовольственных товаров.
9. Оператор электронно-вычислительных машин (№ 5, 1986).
10. Оператор вычислительных машин.
11. Оператор овцеводческих комплексов и механизированных ферм.
12. Оператор машинного доения (№ 11, 1986).
13. Облицовщик-плиточник.
14. Плотник.
15. Слесарь-сборщик радиоэлектронной аппаратуры и приборов.
16. Слесарь КИП и автоматики.
17. Слесарь-электромонтажник (№ 6, 1986).
18. Слесарь механосборочных работ.
19. Секретарь-стенографистка.
20. Секретарь-машинистка (№ 3, 1987).
21. Столяр (строительный), (№ 8, 1986).
22. Токарь (№ 9, 1986).
23. Ткач.
24. Тракторист-машинист (№ 10, 1986).
25. Фрезеровщик.
26. Чертежник (№ 4, 1987).
27. Штукатур.
28. Сборщик электрических машин и аппаратов.
29. Повар (№ 12, 1986).

Приложение 2

П Е Р Е Ч Е Н Ь

программ профессиональной подготовки учащихся VIII — XI классов, разрабатываемых в 1986 — 1987 годах

VIII — IX классы

ПРОФИЛИ

1. Автодело.
2. Производство пищевой продукции.

3. Основы лесного хозяйства и механизации лесотехнических работ.
4. Основы лесозаготовительного производства.
5. Основы металлургического и литейного производства.
6. Основы полиграфического производства.
7. Основы целлюлозно-бумажного производства.
8. Основы часового производства.
9. Ремонт и обслуживание сельскохозяйственной техники.
10. Ремонт и обслуживание сельскохозяйственной техники.
11. Связь.
12. Технология малярных работ.
13. Технология производства обуви.
14. Технология сварочных работ.
15. Рыбная промышленность.
16. Основы трикотажного производства.
17. Основы промышленной электроники.
18. Основы медико-санитарной подготовки.
19. Маслодельное, сыродельное и молочное производство.
20. Производство мясных продуктов.

Х — XI классы

ПРОФЕССИИ

1. Автоматчик на узловязальных и навивочных автоматах и станках.
2. Аппаратчик пастеризации и охлаждения молока.
3. Машинист вакуум-упаковочной машины.
4. Аппаратчик установки нейтрального газа.
5. Вальцовщик холодного металла.
6. Водитель автомобиля (категорий «В» и «С»).
7. Водитель погрузчика.
8. Волочильщик труб.
9. Вязальщица трикотажных изделий и полотна.
10. Гравер.
11. Дефектоскопист по ультразвуковому контролю.
12. Жестящик.
13. Сборщик верха обуви.
14. Изготовитель изделий из шлифовальной шкурки.
15. Изготовитель мясных полуфабрикатов.
16. Изготовитель полуфабрикатов из мяса.

17. Изготовитель полуфабрикатов из овощей.
18. Изготовитель полуфабрикатов из рыбы.
19. Калибровщик катушек электроприборов.
20. Контролер в производстве электроизоляционных материалов.
21. Контролер деревообрабатывающего производства.
22. Контролер деталей и приборов.
23. Контролер кузнечно-прессовых работ.
24. Контролер малярных работ.
25. Контролер работ по металлопокрытию.
26. Контролер станочных и слесарных работ.
27. Контролер (на лесосплаве).
28. Конфетчик.
29. Кулинар изделий из рыбы и морепродуктов.
30. Лаборант-металлограф.
31. Лаборант по анализу газов в металлах.
32. Лаборант по анализу газов и пыли.
33. Лаборант по анализу формовочных и шихтовых смесей.
34. Лаборант спектрального анализа.
35. Оператор ленточного оборудования.
36. Маляр.
37. Машинист блокообрабатывающего агрегата.
38. Машинист вкладочно-резального агрегата.
39. Машинист гофрировального агрегата.
40. Машинист книговставочной машины.
41. Машинист крытвенной машины.
42. Машинист крышкоделательной машины.
43. Машинист печатно-высекального агрегата.
44. Машинист фальцевальных машин.
45. Машинист швейных машин и автоматов.
46. Модельщик по деревянным моделям.
47. Модельщик по металлическим моделям.
48. Монтажист.
49. Монтажник-вакуумщик.
50. Монтажник компрессоров, насосов и вентиляторов.
51. Монтажник оборудования котельных установок.
52. Монтажник оборудования металлургических заводов.
53. Монтажник оборудования предприятий химической и нефтяной промышленности.
54. Монтажник оборудования предприятий пищевой промышленности.

55. Монтажник приборов и аппаратуры автоматического контроля, регулирования и управления.
Монтажники сельскохозяйственного оборудования.
57. Оператор мотальной машины.
58. Наборщик на наборно-печатающих машинах.
59. Наладчик автоматов элементного производства.
60. Намотчик катушек и секций электромашин.
61. Намотчик катушек трансформаторов.
62. Обойщик мебели.
63. Обработчик основы металлотеток.
64. Оператор коробконабивочного автомата.
65. Оператор автоматов по производству полуфабрикатов.
66. Оператор линии в производстве пищевой продукции.
67. Намотчик секций конденсаторов.
68. Оператор моечно-очистительного агрегата.
69. Младшая сестра по уходу за больными.
70. Оператор по обслуживанию пылегазоулавливающих установок.
71. Оператор пульта управления.
72. Оператор расфасовочно-упаковочного автомата.
73. Оператор связи (III класса).
74. Оператор станков с программным управлением.
75. Оператор щита (пульта) управления преобразовательной подстанции.
76. Печатник плоской печати.
77. Подготовитель прокатного инструмента.
78. Пробист высокой печати.
79. Прядильщик.
80. Радиомонтажник судовой.
81. Разметчик судовой.
82. Регулировщик радиоэлектронной аппаратуры и приборов.
83. Резчик шпона и облицовочных материалов.
84. Сборщик радиодеталей.
85. Сборщик обмоток трансформаторов.
86. Сборщик полупроводниковых приборов.
87. Сборщик сердечниковых трансформаторов.
88. Сборщик часов.
89. Сборщик электроизмерительных приборов.
90. Сборщик на машинах контактной (прессовой) сварки.
91. Сверловщик.

92. Слесарь по изготовлению деталей и узлов систем вентиляции, кондиционирования воздуха, пневмотранспорта и аспирации.

93. Слесарь-инструментальщик.

94. Слесарь-механик по радиоэлектронной аппаратуре.

95. Монтажник оборудования блокировки и централизации на железнодорожном транспорте.

96. Электромонтажник по вторичным цепям.

97. Слесарь по ремонту автомобилей.

98. Слесарь по ремонту дорожно-строительных машин и тракторов.

99. Слесарь по ремонту подвижного состава.

100. Слесарь по ремонту путевых машин и механизмов.

101. Слесарь по ремонту сельскохозяйственных машин и оборудования.

102. Слесарь-ремонтник.

103. Монтажник внутренних санитарно-технических систем и оборудования.

104. Слесарь-сборщик двигателей.

105. Слесарь-сборщик двигательных аппаратов.

106. Слесарь-электрик по ремонту электрооборудования.

107. Столяр.

108. Столяр судовой.

109. Строгальщик.

110. Сортировщик почтовых отправок и произведений печати (III класс).

111. Станочник кромкофугального станка.

112. Станочник деревообрабатывающих станков.

113. Телеграфист.

114. Телефонист местной (городской, сельской и внутри-производственной) телефонной связи.

115. Телефонист справочной службы.

116. Телефонист междугородной связи.

117. Кулинар мучных изделий.

118. Ткач металлических и синтетических сеток.

119. Тракторист (общая профессия для всех отраслей)

120. Формовщик теста.

121. Швея.

122. Шлифовщик.

123. Электромонтажник по сигнализации, централизации и блокировке на железнодорожном транспорте и на наземных линиях метрополитена.

124. Электромонтажник судовой.
125. Электромонтер-обмотчик и изолировщик по ремонту электрических машин.
126. Электромонтер по обслуживанию электрооборудования.
127. Электромонтер по ремонту аппаратуры релейной защиты и автоматики.
128. Электромонтер по ремонту электрооборудования.
129. Электромонтер связи.
130. Электромонтер станционного оборудования телефонной связи.
131. Электромонтер станционного оборудования телеграфной связи.
132. Электрослесарь по ремонту распределительных устройств.
133. Электрослесарь по ремонту электрических машин.
134. Электрослесарь дежурный и по ремонту оборудования.
135. Оператор животноводческих комплексов и ферм.
136. Оператор птицефабрик и механизированных ферм.
137. Оператор свиноводческих комплексов и механизированных ферм.
138. Оператор цехов по приготовлению кормов.
139. Оператор по ветеринарной обработке животных.

Приложение 3

ПЛАНИРУЕМЫЙ ВЫПУСК

издательством «Просвещение» в 1986 — 1990 гг. пособий по профессиональному обучению учащихся

1986 год

1. Поляков В. А. Электротехника, изд. 2-е, доработанное¹.
2. Лернер П. С., Лукьянов П. М. Токарное и фрезерное дело.
3. Мельникова Л. В. и др. Обработка тканей.
4. Ливенцев В. П. и др. Основы лесоводства.

1987 год

5. Белехов И. Н. Механизация и автоматизация животноводческих ферм и комплексов.

¹ Пособия 1—9 предназначаются для VII — X классов (по действующей нумерации классов).

6. Ставровский А. Е. Основы животноводства.
7. Александровский А. В. Строительное дело.
8. Корнеева А. П. и др. Машинопись и основы делопроизводства.
9. Агафонов А. П. Автомобиль.
10. Атутов П. Р., Поляков В. А. (ред.). Основы производства. Выбор профессии¹.

1988 год

11. Электронно-вычислительная техника.
12. Швейное производство.
13. Животноводство и механизация животноводческих ферм.
14. Деревообработка.

1989 год

15. Металлообработка
16. Текстильное производство.
17. Строительно-монтажное производство.
18. Радиоэлектроника.
19. Машиностроительное черчение.

1990 год

20. Агротехника и механизация растениеводства.
21. Автодело.
22. Общественное питание.
23. Электротехника.
24. Автоматика и телемеханика.
25. Основы звероводства.
26. Торговое обслуживание.

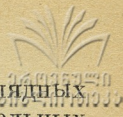
Приложение 4

СПИСОК

перечней учебного оборудования и учебно-наглядных пособий, утвержденных Министерством просвещения СССР

1. Перечень оборудования школьного кабинета машинописи и современного делопроизводства, утвержден приказом Минпроса СССР от 19.03.1971 г. № 18.

¹ Пособия 10—26 предназначаются для VIII — IX классов (по новой нумерации классов).

2. Перечень учебного оборудования и учебно-наглядных пособий для кабинетов автотехники средних общеобразовательных школ, в которых проводится соответствующее обучение учащихся старших классов, утвержден приказом Минпроса СССР от 16.06.76 г. № 101.

3. Перечень учебного оборудования и учебно-наглядных пособий для кабинетов по изучению тракторов и сельскохозяйственных машин средних сельских общеобразовательных школ, утвержден приказом Минпроса СССР от 09.06.77 г. № 86.

4. Перечень учебного оборудования и приборов по основам животноводческих ферм, механизации и электрификации, утвержден приказом Минпроса СССР от 14.08.79 г. № 157.

5. Перечень учебного оборудования по электротехнике, утвержден приказом Минпроса СССР от 14.08.79 г. № 158.

6. Типовые перечни учебно-наглядных пособий и учебного оборудования. Средняя школа. Раздел: «Основы производства. Выбор профессии»¹.

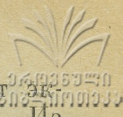
ОБ ИТОГАХ ПРОВЕРКИ СОБЛЮДЕНИЯ ЗАКОНОДАТЕЛЬСТВА О РЕФОРМЕ ОБЩЕОБРАЗОВАТЕЛЬНОЙ ШКОЛЫ В ЧАСТИ УЛУЧШЕНИЯ ТРУДОВОГО ВОСПИТАНИЯ И ОРГАНИЗАЦИИ ПРОИЗВОДИТЕЛЬНОГО ТРУДА ШКОЛЬНИКОВ

6 февраля 1987 года, Ч-0213/26—10

Прокуратура и Министерство просвещения Грузинской ССР отмечают, что местными органами народного образования на местах проведена определенная работа по соблюдению законодательства о реформе общеобразовательной и профессиональной школы в части улучшения трудового воспитания и организации производительного труда школьников, а также требований Постановления ЦК КПСС и Совета Министров СССР от 12 апреля 1984 года № 314 «Об улучшении трудового воспитания, обучения, профессиональной ориентации школьников и организации их общественно полезного, производительного труда».

Укрепляется учебно-материальная база трудового обучения старших классов. В республике функционируют 27 межшкольных учебно-производственных комбинатов. На базе УПК, предприятий создано 9540 ученических рабочих мест, что вдвое больше, чем их было в 1984 году. Старшеклассники, прошед-

¹ Утверждается в 1986 году.

шие подготовку по различным профессиям, успешно сдают экзамены и получают квалификационные свидетельства. Из 57796 выпускников 1985-86 учебного года сдали квалификационные экзамены 68,4%. Всего по республике по 140 специальностям получают квалификацию 122521 старшеклассников. Получили распространение также формы трудового воспитания, как учебно-производственные хозяйства, функционирующие при 105 общеобразовательных школах республики и объединяющие более 10 тысяч школьников.

Вместе с тем, как показали проверки, в работе отделов народного образования, общеобразовательных школ и базовых предприятий имеются существенные нарушения законодательства о реформе общеобразовательной и профессиональной школы.

Уровень трудового обучения, воспитания и профессиональной ориентации учащихся пока еще не отвечает требованиям сегодняшнего дня, не всегда носит целенаправленный характер.

Вопреки требованиям Постановления ЦК КПСС и Совета Министров СССР от 12.04.1984 г. № 314, Положения о базовом предприятии, на местах не везде уделяется должное внимание расширению и укреплению материальной базы трудового и профессионального обучения учащихся.

Из функционирующих в республике 2674 средних и восьмилетних школ — 305, или 11,4%, вообще не имеют школьных мастерских. Особенно неблагоприятное положение сложилось в Оискском, Зестафонском, Хелвачаурском, Тетрицкарройском, Ахметском, Аспиндзском, г.г. Зугдиди, Ткварчели и других районах, где многие школы не располагают пригодными для обучения мастерскими: из-за тесноты, нередко аварийного состояния не соблюдаются элементарные санитарно-гигиенические нормы, правила охраны труда и техники безопасности.

Многие школы Гданского, Октябрьского районов г. Тбилиси, Сачхерского, Хашурского, Ахалцихского, Кварельского, Знаурского, Лагодехского, г. Поти и других районов плохо обеспечены необходимым для трудового обучения учащихся оборудованием: станками, машинами, многие из них устаревшие и неисправные, не подлежащие ремонту. Из-за отсутствия достаточного количества тракторов, автомашин значительно снижается уровень профессиональной подготовки учащихся по специальностям трактористов, водителей, механизаторов.

Между тем, в большинстве регионов республики базовые предприятия неудовлетворительно выполняют свои обязанности по обеспечению школьных мастерских, ученических производственных бригад необходимой техникой, сырьем, материалами, квалифицированными кадрами, не проявляют активности по созданию ученических рабочих мест.

В Марнеульском, Зестафонском, Гудаутском, Гальском районах, гг. Зугдиди, Батуми и других некоторые школы и базовые предприятия до сих пор не заключили соответствующих договоров.

В Ленингорском, Гагрском районах, г. Сухуми и других имеют место факты отказа от заключения договоров со школами со стороны отдельных руководителей базовых предприятий.

В Абхазской АССР, Гардабанском, Гурджаанском, Лентехском, Терჯольском, Местийском и других районах профессиональная ориентация школьников и обучение их рабочим профессиям осуществляются по ограниченному количеству профилей, без учета действительной потребности народного хозяйства в тех или иных кадрах, не планируется на перспективу. В результате этого, а также слабой профориентационной работы школ, органов народного образования, показатель трудового устройства выпускников школ в соответствии с профилем трудового обучения остается низким по республике и составляет 37,8%. Не везде в полной мере отвечает задачам реформы организация производительного труда школьников. Трудовая практика учащихся старших классов не всегда соответствует профилю трудового обучения.

Далеко не повсеместно решены вопросы оплаты труда школьников за фактически изготовленную продукцию. Указанные нарушения имеют место в Орджоникидзеvском, Гданском районах г. Тбилиси, Зестафонском, гг. Зугдиди, Батуми, Марнеули и других.

Серьезной проблемой в республике остается обеспечение школ квалифицированными педагогическими кадрами по трудовому обучению: в настоящее время только половина учителей труда имеет высшее образование, а каждый третий — среднее или среднее специальное. При этом 38% учителей трудового обучения являются неспециалистами.

Исходя из вышеизложенного, а также с целью улучшения трудового воспитания и профессиональной ориентации школьников, привлечения их к общественно полезному труду, Вам поручается:

1. Рассмотреть на заседаниях коллегий и советах народного образования ход реализации реформы общеобразовательной и профессиональной школы, в свете Постановлений ЦК КПСС и Совета Министров СССР от 12 апреля 1984 года № 314 «Об улучшении трудового воспитания, обучения, профессиональной ориентации школьников и организации их общественно полезного труда» наметить практические меры по устранению имеющихся недостатков, обеспечить коренное улучшение трудового воспитания, обучения и профессиональной ориентации учащихся общеобразовательных школ, организацию их производительного труда, расширение и повышение качества подготовки квалифицированных рабочих в школах, создание для этого необходимых условий.

2. Повысить требовательность к руководителям органов народного образования, школ, межшкольных учебно-производственных комбинатов за проводимую работу по профессиональной ориентации учащихся, укреплению тесных контактов с базовыми организациями, а также укреплению материально-технической базы учебных заведений для производственного обучения и производительного труда учащихся, обеспечению их рабочими местами.

3. Формировать у учащихся готовность к сознательному выбору профессии, совершенствовать работу по пропаганде рабочих профессий. Поднять уровень работы учебно-методических кабинетов по профориентации, улучшить их обеспечение информационно-справочными материалами, профессиограммами; готовить молодежь к труду, исходя из требований научно-технического прогресса. Шире знакомить учащихся с новейшей техникой и технологией, перспективами их развития, вооружить знаниями и умением в области информатики и вычислительной техники, активнее внедрять в учебно-воспитательный процесс микропроцессорную технику и электронно-вычислительные машины, автоматизированные системы.

4. В процессе трудового и профессионального обучения, общественно полезного, производительного труда учащихся шире практиковать выполнение производственных заказов предприятий. Обеспечить обоснованный отбор объектов труда в соответствии с возрастными и физиологическими особенностями учащихся, профилем профессиональной подготовки. Максимально приближать труд учащихся к условиям современного производства.

5. Укреплять связь трудовых коллективов предприятий и учебных заведений, регулярно проводить встречи учащихся с передовиками и новаторами производства, рационализаторами и изобретателями, широко пропагандировать передовые традиции рабочего класса.

6. Повышать роль и авторитет ученического самоуправления в организации деятельности трудовых объединений учащихся, всемерно поощрять их инициативу и самостоятельность в трудовых делах, вовлекать в общественную жизнь трудовых коллективов, активнее использовать воспитательную силу трудового соревнования.

7. Совместно с базовыми организациями в кратчайший срок принять действенные меры по созданию учебных мастерских по трудовому обучению в тех школах, где их нет, а также улучшению материально-технической базы имеющихся школьных мастерских.

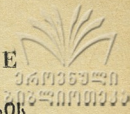
8. Всемерно развивать, главным образом в качестве структурных подразделений предприятий, различные виды трудовых объединений учащихся: ученических заводов, фабрик, цехов, бригад, учебно-производственных хозяйств, лагерей труда и отдыха. Обеспечить организацию их круглогодичной деятельности.

9. Обеспечить безопасные условия труда и отдыха учащихся при организации их трудового и профессионального обучения, общественно полезного производительного труда в строгом соответствии с требованиями действующего законодательства о труде подростков, соответствующих норм и правил охраны труда и техники безопасности.

10. Совершенствовать экономическую подготовку молодежи. Формировать на практике в процессе трудового и профессионального обучения у учащихся бережное отношение к общественному достоянию, представления о производственном плане, производительности труда, себестоимости и качестве продукции, хозрасчете, учете и нормировании труда, заработной плате, знакомить учащихся с принципами научной организации труда. Активизировать участие ученических трудовых коллективов во Всесоюзном походе учащихся школ за экономию и бережливость, шире развернуть их соревнование за наибольший вклад в фонд экономики пятилетки.

11. О результатах проделанной работы сообщить Минпросу Грузинской ССР до 1 мая 1987 года.

Заместитель министра Н. М. Чиквиладзе

სსრ კავშირისა და საპარტველოს სსრ განათლების სამინისტროების კოლაბიების გადაწყვეტილებები

რესპუბლიკური კონკურსის „ნორჩთა სამეცნიერო-ტექნიკური შემოქმედება-თანამედროვეობის სამსახურში!“ ჩატარებას შესახებ 3

მოსწავლე ახალგაზრდობის სამხედრო-პატრიოტული აღზრდის შემდგომი სრულყოფისა და ეფექტიანობის ამაღლების შესახებ 28

საპარტველოს სსრ განათლების სამინისტროს ბრძანება № 99

კურსის „წარმოების საფუძვლები. პროფესიის არჩევა“ სასწავლო პროგრამის შემოღების შესახებ 7

სსრ კავშირისა და საპარტველოს სსრ განათლების სამინისტროების საინსტრუქციო წერილები

მოსწავლეთა სავალდებულო პროფესიული მომზადების შემოღების წესისა და ვადების შესახებ 9

მოსწავლეთა შრომითი აღზრდისა და მწარმოებლური შრომის ორგანიზაციის გაუმჯობესების ნაწილში ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლის რეტორმის თაობაზე კანონმდებლობის დაცვის შემოწმების შედეგების შესახებ 23

РЕШЕНИЯ КОЛЛЕГИИ МИНИСТЕРСТВ ПРОСВЕЩЕНИЯ СССР И ГРУЗИНСКОЙ ССР

О дальнейшем совершенствовании и повышении эффективности военно-патриотического воспитания учащейся молодежи 28

О проведении республиканского конкурса «Научно-техническое творчество юных — на службу современности» 35

ПРИКАЗ МИНИСТЕРСТВА ПРОСВЕЩЕНИЯ ГРУЗИНСКОЙ ССР № 99

О введении учебной программы курса «Основы производства. Выбор профессии» 39

ИНСТРУКТИВНЫЕ ПИСЬМА МИНИСТЕРСТВ ПРОСВЕЩЕНИЯ СССР И ГРУЗИНСКОЙ ССР

О порядке и сроках введения обязательной профессиональной подготовки школьников 41

Об итогах проверки соблюдения законодательства о реформе общеобразовательной школы в части улучшения трудового воспитания и организации производительного труда школьников 54